

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-16-7-3671-6/18
Datum, 16.5.2018. godine

H

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
31-05-2018			
Šifra dokumenta	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01, 02, 03	16-1	1329	18

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

Predmet: Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu

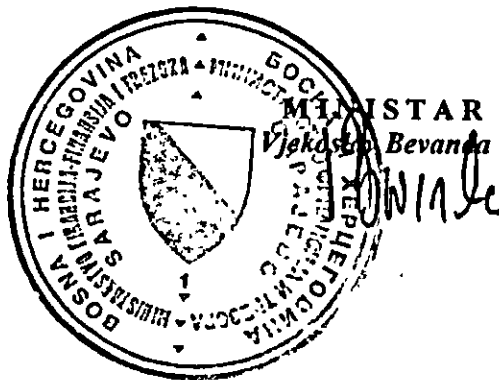
Poštovani,

U privitku vam dostavljamo Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu, koji je pripremila Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH sukladno odredbama članka 25. stavak (1) točka a) Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12).

Sa sadržajem Godišnjeg konsolidiranog izvješća upoznalo se Vijeće ministara BiH na 142. sjednici, održanoj 15.5.2018. godine, te zadužilo Ministarstvo financija i trezora BiH da materijal dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH radi upoznavanja.

S tim u vezi, materijal vam dostavljamo u daljnju proceduru.

S poštovanjem,

Privitak:

- Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu
- Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Dostaviti:

- Parlamentarnoj skupštini BiH
- a/a

Handwritten signature and initials

Broj: 05-07-1-1252-19/18
Sarajevo, 15. 5. 2018. godine

MINISTARSTVO FINACIJA I TREZORA BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
INSTITUCIJE VIJEĆA MINISTARA BiH

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINACIJA I TREZORA
SARAJEVO

24. 05. 2018

Organizaciona jedinica	Službena oznaka	Redni broj	Godina
03	16-7	3671-5	

PREDMET: Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 142. sjednici održanoj 15. 5. 2018. godine, razmotrilo je Godišnje konsolidirano izvješće interne revizije za 2017. godinu, te u vezi s tim zaključilo:

- zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da nastavi razvijati sustav interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pruži podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se institucije u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica internih revizija da, zajedno s Ministarstvom financija i trezora Bosne i Hercegovine, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora, kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije i rukovoditelji institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12) i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje interne revizije („Službeni glasnik BiH“, br. 81/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije („Službeni glasnik BiH“, br. 73/12);
- zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebno u vezi s obveznom izradom strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica interne revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidiranih strateških i godišnjih planova rada jedinica interne revizije koje pružaju usluge interne revizije u više institucija;
- zadužuju se rukovoditelji institucija da u suradnji s rukovoditeljima jedinica interne revizije i internim revizorima prate primjenu preporuka danih u ranijim izvješćima interne revizije, radi utvrđivanja jesu li poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

O zaključku vas informiramo radi njegove provedbe.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Robert Vidović

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 05-02-2-3966-2/18
Sarajevo, 24.04.2018. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo financija i trezora

Predmet: Mišljenje na Konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu

Veza: Akt broj: 03 – INTERNO - 1646/18, od 11.04.2018. godine

U svezi akta, broj i datum navedeni u vezi, kojim je zatraženo mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH na Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu, sukladno članku 31. stavak (1) točka e) Poslovnika o radu Vijeća ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), dajemo slijedeće

MIŠLJENJE

1. U skladu sa člankom 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH sačinila je Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu, na temelju godišnjih izvješća dostavljenih od rukovoditelja jedinica za unutarnju revizije u institucijama BiH.
2. Ministarstvo financija i trezora BiH razmotrilo je dostavljeno Izvješće sa predloženim zaključcima te konstatira slijedeće:
 - Godišnje izvješće unutarnje revizije pruža osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije, unutarnjim revizorima, revidiranim institucijama, podatke o izvršenim unutarnjim revizijama, te podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.
 - Temeljem analize postojećeg stanja predloženi su zaključci koji su u funkciji daljnjeg razvitka i unapređenju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i dosljedne primjene zakonskih i podzakonskih akata kojima je regulirana ova oblast.
 - Kako se radi o izvještajnom dokumentu, kojim se Vijeće ministara BiH informira o aktivnostima realiziranim tijekom prethodne godine, isti nema implikacije na proračun institucija BiH, niti na proračune drugih razina vlasti u BiH.
 - Po pitanju predloženih zaključaka i njihovih potencijalnih fiskalnih utjecaja na proračun, isti bi se u najvećoj mjeri realizirali unutar raspoloživih kadrovskih, materijalnih i finansijskih kapaciteta institucija, te iskazivanje fiskalnih utjecaja i njihova kvantifikacija samo u kontekstu provedbe zaključaka ne bi bila realna niti moguća.
 - Zaključak koji se odnosi na potrebu zapošljavanja unutarnjih revizora u institucijama u kojima je propisana obveza uspostave jedinica unutarnje revizije, je jedini zaključak čiji je fiskalni utjecaj moguće kvantificirati, a čiji bi trošak provedbe bio marginalan u

odnosu na koristi koje bi institucije imale od uspostave operativne i funkcionalne unutarnje revizije. U tom kontekstu iz Izvješća je evidentno da su od 6 nepopunjenih radnih mjesta unutarnjih revizora, u institucijama koje su svoje pravilnike o unutarnjem ustroju usuglasile sa propisima u oblasti unutarnje revizije, za 3 mjesta sredstva za plaće i naknade već osigurana u proračunima pojedinačnih institucija. Pored toga, kod 5 institucija potrebno je izvršiti usuglašavanje pravilnika o unutarnjem ustroju sa propisima o unutarnjoj reviziji, nakon čega bi se moglo vršiti upošljavanje i izračunati precizni fiskalni utjecaju na proračun.

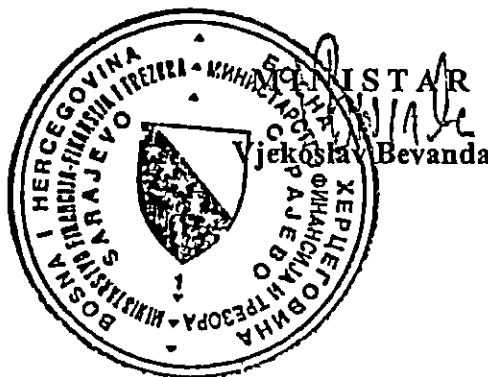
- Sukladno važećim propisima, svako upošljavanje temeljem ovog zaključka bilo bi predmet posebne procedure odobrenja i procjene fiskalnih utjecaja propisa na proračun.

3. Slijedom navedenog, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine nema primjedbi na Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

OBRAZAC broj 2a O FISKALNOJ PROCJENI UTICAJA

Obrazac OFP-DA

[illegible]

KOD	NAZIV	TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n										TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1										TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																																											
		Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupno dodatna sredstva	Planirana sredstva unutar budžeta u tekućoj godini	Ukupna potrebna sredstva za provođenje	Prenaspodjela	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupno dodatna sredstva	Planirana sredstva unutar budžeta u tekućoj godini n+1	Ukupna potrebna sredstva za provođenje	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupno dodatna sredstva	Planirana sredstva unutar budžeta u tekućoj godini n+2	Ukupna potrebna sredstva za provođenje	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupno dodatna sredstva	Planirana sredstva unutar budžeta u tekućoj godini n+2	Ukupna potrebna sredstva za provođenje																																							
733000	Donacije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
741000	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
742000	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obaveza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
789000	Prihodi od internih transakcija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
813000	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	0	0	40000	40000	40000	86000	0	96000	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000																																
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
614000	Tekućih transferi i drugi tekući rashodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
615000	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
616000	Izdaci za kamate	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
688000	Rashodi od internih transakcija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
822000	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
823000	Izdaci za opiate dugova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																																	
UKUPNO RASHODI I IZDACI		0	0	40000	40000	40000	86000	0	96000	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000	110000	206000	96000	0	0	0	96000																																
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																					
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ																																											

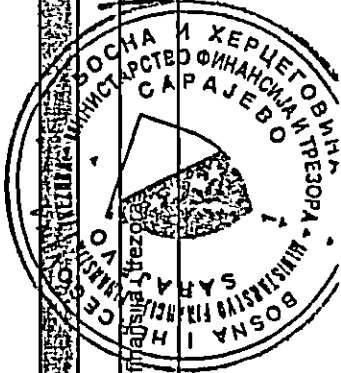
Kako se radi o izvještajnom dokumentu, kojim se Vijeće ministara BiH informira o aktivnostima realiziranim tijekom prethodne godine, istu nema implikacije na proračun institucija BiH, niti na proračune drugih razina vlasti u BiH.

Po pitanju predloženih zaključaka i njihovih potencijalnih fiskalnih utjecaja na proračun, isti bi se u najvećoj mjeri realizirali unutar raspoloživih kadrovskih, materijalnih i finansijskih kapaciteta institucija, te iskazivanje fiskalnih utjecaja i njihova kvantifikacija samo u kontekstu provedbe zaključaka ne bi bila realna niti moguća.

Zaključak koji se odnosi na zapošljavanje revizora u institucijama u kojima je propisana obveza uspostave jedinica unutarnje revizije, je jedini zaključak čiji je fiskalni utjecaj moguće kvantificirati, a čiji bi trošak provedbe bio marginalan u odnosu na koristi koje bi institucije imale od uspostave operativne i funkcionalne unutarnje revizije. U tom kontekstu, kako je i iskazano u tabeli 2, od 6 nepopunjenih radnih mjesta unutarnjih revizora, u institucijama koje su svoje pravilnike o unutarnjem ustroju usuglasile sa propisima u oblasti unutarnje revizije, za 3 mjesta sredstva za plaće i naknade već osigurana u proračunima pojedinačnih institucija. Za tekuću godinu data je procjena za 5 mjeseci (s obzirom na neophodne procedure), dok su sredstva za naredne godine iskazani za svih 12 mjeseci. Pored toga, kod 5 institucija potrebno je izvršiti usuglašavanje pravilnika o unutarnjem ustroju sa propisima o unutarnjoj reviziji, nakon čega bi se moglo vršiti upošljavanje i izračunati precizni fiskalni utjecaji na proračun. Za ova radna mjesta nije data procjena, jer još uvijek ne postoji elementarni uvjet za upošljavanje, sistematizovano radno mjesto, ali bi se takođe radilo o racionalnoj strukturi sukladno propisima u oblasti unutarnje revizije.

Sukladno važećim propisima, svako upošljavanje temeljem ovog zaključka bilo bi predmet posebne procedure odobrenja i procjene fiskalnih utjecaja propisa na proračun od strane pojedinačnih institucija, ali se ovdje daje samo okvirna procjena za izvjesne i izravne utjecaje na proračun.

SISTEMATIZOVANO										PLANIRANO BUDŽETOM				TRENUTNO STANJE				POTREBNO			
PERIOD		Postojeće stanje (n)		n+1		n+2		Postojeće stanje (n)		n+1		n+2		Postojeće stanje (n)		n+1		n+2			
Službenici i zaposlenici		0		0		0		0		0		0		0		0		0			
Rukovodeći službenici i savjetnici		0		0		0		0		0		0		0		0		0			
Pravnici		0		0		0		0		0		0		0		0		0			
Volontari		0		0		0		0		0		0		0		0		0			
UKUPNO		0		0		0		0		0		0		0		0		0			
Obzirom da se radi o okvirnim procjenama za više institucija, nije iskazan broj zaposlenih po navedenim kriterijima. Ove podatke iskazala bi svaka pojedinačna																					
NAZIV																					
Jamstva																					
Ostalo																					
NAZIV																					
Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni vanbudžetski fondovi i korisnici																					
Budžet Republike Srpske, vanbudžetski fondovi i korisnici																					
Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine																					
Budžet kantona, kantonalni vanbudžetski fondovi i korisnici																					
Budžet jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi)																					
Mjesto i datum										Potpis rukovodioca nosioca normativnog posla											
Pecat										Pecat											
Mjesto i datum										Potpis ministra finansija i trezora											

BOSNA I HERCEGOVINA
Vijeće ministara
Ured za zakonodavstvo

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Савјет министара
Уред за законодавство

Broj: 04-02-4-381/18
Sarajevo, 19.4.2018.godine
(LSH)

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA

SARAJEVO

03

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/FINANSIJA
I TREZORA
SARAJEVO 119

Priloga	20.06.2018		
Klasifikaciona oznaka	Broj	Priloga	
03	16-2	3671-4	

PREDMET: Mišljenje o prijedlogu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu

Veza vaš broj: 03-16-7-3671-3/18 od 11.4.2018. godine

Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, razmotrio je prijedlog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, i na osnovu člana 25. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), daje

MIŠLJENJE

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine – Centralna harmonizacijska jedinica dostavila je Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine prijedlog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, radi davanja mišljenja.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) priprema Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, podatke o jedinicama interne revizije, internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija Bosne i Hercegovine i podatke o preduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Sistem interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, pored Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, definisan je i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016. – 2018. godina, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 87. sjednici održanoj 29. decembra 2016. godine.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru Bosne i Hercegovine predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju, kojeg čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne jedinice za harmonizaciju Federacije Bosne i Hercegovine i Centralne jedinice za harmonizaciju Republike Srpske.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2017. godinu sastoji se od slijedećih dijelova:

- Zakonodavni okvir i metodologija rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Aktivnosti Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, jedinicama interne revizije i izvršenim internim revizijama;
- Preporuke iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda;
- Pregled poštovanja metodologije interne revizije, kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016. – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;
- Mjere i aktivnosti preduzete od strane institucija i interne revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Uvidom u dostavljeni tekst prijedloga Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, Ured za zakonodavstvo smatra da je sačinjen u skladu sa odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) i članom 62. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 22/03).

U pogledu dostavljenog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine daje slijedeće sugestije:

- tekst predmetnog izvještaja ne treba da bude na memorandumu Centralne harmonizacijske jedinice, a istovremeno brisati i oznake broja, datuma i potpisa;
- u tekstu predmetnog izvještaja kod prvog pojavljivanja riječi „Bosna i Hercegovina“ izvršiti skraćivanje i riječ „BiH“ dosljedno primjeniti u cjelokupnom tekstu izvještaja;
- na kraju teksta predmetnog izvještaja, potrebno je dodati dio teksta koji se odnosi na prijedlog zaključka, formulišući ga tako da glasi:

“Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, da nakon razmatranja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, donese slijedeće:

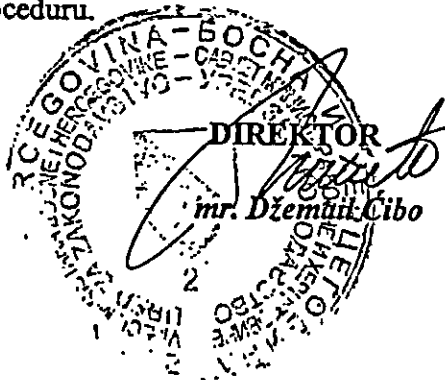
ZAKLJUČKE „

Tekst Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, nakon izvršenih korekcija navedenih u ovom mišljenju, uputiti u dalju proceduru.

Dostaviti:

-naslovu

-a/a

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru Bosne i Hercegovine predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju, kojeg čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne jedinice za harmonizaciju Federacije Bosne i Hercegovine i Centralne jedinice za harmonizaciju Republike Srpske.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2017. godinu sastoji se od slijedećih dijelova:

- Zakonodavni okvir i metodologija rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Aktivnosti Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, jedinicama interne revizije i izvršenim internim revizijama;
- Preporuke iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda;
- Pregled poštovanja metodologije interne revizije, kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016. – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;
- Mjere i aktivnosti preduzete od strane institucija i interne revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Uvidom u dostavljeni tekst prijedloga Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, Ured za zakonodavstvo smatra da je sačinjen u skladu sa odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) i članom 62. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 22/03).

U pogledu dostavljenog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine daje slijedeće sugestije:

- tekst predmetnog izvještaja ne treba da bude na memorandumu Centralne harmonizacijske jedinice, a istovremeno brisati i oznake broja, datuma i potpisa;
- u tekstu predmetnog izvještaja kod prvog pojavljivanja riječi „Bosna i Hercegovina“ izvršiti skraćivanje i riječ „BiH“ dosljedno primjeniti u cjelokupnom tekstu izvještaja;
- na kraju teksta predmetnog izvještaja, potrebno je dodati dio teksta koji se odnosi na prijedlog zaključka, formulišući ga tako da glasi:

“Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, da nakon razmatranja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, donese slijedeće:

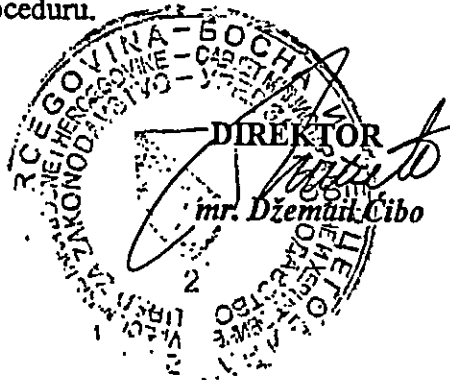
ZAKLJUČKE „

Tekst Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, nakon izvršenih korekcija navedenih u ovom mišljenju, uputiti u dalju proceduru.

Dostaviti:

-naslovu

-a/a

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANCIJA/
FINANCIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

SREDIŠNJA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJE KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE

UNUTARNJE REVIZIJE

ZA

2017. GODINU

Sarajevo, ožujak 2018. godine

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ	3
3. Temelj za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH	8
3.1. Zakonodavni okvir	8
3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH	9
4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po revizijskim izvješćima za 2017. godinu	11
4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja	11
4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju	14
4.3. Izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH.....	17
4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH	31
4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH	35
4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH.....	42
4.7. Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije.....	44
5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju	46
5.1. Osnovi Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina	46
5.2. Realizacija Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina.....	47
6. Zaključci Vijeća ministara BiH.....	48
6.1. Realizacija Zaključaka Vijeća ministara BiH.....	48
6.2. Prijedlog Zaključaka Vijeća ministara BiH	50

1. Uvod

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH (u daljnjem tekstu: SHJ) obvezna je, sukladno odredbama članka 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije, unutarnjim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim unutarnjim revizijama od strane jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sustav unutarnje revizije dio je sustava javne unutarnje financijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Europska komisija i koji ima za cilj zemljama u procesu pridruživanja EU pružiti pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sustava unutarnje kontrole.

Sustav unutarnje revizije u institucijama BiH, pored Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definiran je i Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sustava unutarnje revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju. To tijelo uspostavljeno je na temelju članka 2. stavak (13) i članka 28. stavak (2) Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Zakona o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 42/12), članka 6. Odluke Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 01-1012/10 („Službeni glasnik RS“, br. 72/10) i članka 6. Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 47/08).

Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH), čine rukovoditelji Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, Središnje jedinice za harmonizaciju Federacije Bosne i Hercegovine i Središnje jedinice za harmonizaciju Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima SHJ, jedinicama unutarnje revizije i izvršenim unutarnjim revizijama, preporukama iz izvješća unutarnje revizije koji su sačinjeni tijekom izvještajnog razdoblja, pregled poštivanja metodologije unutarnje revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, kao i mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i unutarnje revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ

Obveza Bosne i Hercegovine na polju unutarnje revizije utvrđena je člankom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, u dijelu pod nazivom „Suradnja u području revizije i financijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 10/08).

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 10/08), Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09), a na temelju Odluke Vijeća ministara BiH, br. 113/09 („Službeni glasnik BiH“, br. 44/09), uspostavljena je Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH – SHJ, koja sukladno navedenim propisima ima obvezu uspostaviti i razvijati sustav unutarnje financijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sustava uspostaviti sustav i strukturu unutarnje revizije u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH je u srpnju 2010. godine imenovalo ravnatelja i zamjenika ravnatelja SHJ. Također, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog SHJ, u rujnu 2010. godine, na svojoj 133. sjednici, usvojilo Pravilnik o unutarnjoj organizaciji SHJ. SHJ je, sukladno usvojenom Pravilniku o unutarnjoj organizaciji zaključno s 31.12.2017. godine, imala zaposlenih ukupno 9 osoba, uključujući ravnatelja i zamjenika ravnatelja.

Potporu uvođenju javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Europska unija kroz dva projekta financirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova potpore Bosni i Hercegovini i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je potpora institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sustava unutarnje revizije (UR) i sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK) utemeljenih na dobrim praksama u državama članicama EU, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obveze u svezi s procesom pristupanja članstvu u EU. Projekt SPFM pružio je potporu procesu reformiranja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim financijama.

U okviru spomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć SHJ, a koja je osigurana kroz Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju - KO SJH. Projekt PIFC realiziran je kroz dva segmenta i to: segment unutarnje revizije i segment financijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je potpora unaprjeđenju sustava FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora. Ovak projekt okončan je polovinom 2015. godine.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjeravanje da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno neovisna i decentralizirana unutarnja revizija (IR) - koja ima ulogu da pruži pomoć rukovoditelju institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola i dajući preporuke u cilju unaprjeđenja poslovanja institucije,
- financijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- SHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaka od tri razine vlasti je, kroz svoju središnju harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO SJH odobrio, dalje razrađivala i pripremala dokumente, prilagođavajući okvire dokumente svojim

potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti unutarnje revizije.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji Institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. Sukladno nadležnostima, definiranim Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, SHJ je u dosadašnjem postojanju realizirala kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o unutarnjoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;

SHJ je pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavu efikasnog i ekonomičnog sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica unutarnje revizije, koje će onemogućiti uspostavu nepotrebno velikog broja jedinica unutarnje revizije, već da se sa manjim brojem jedinica koje će, sukladno različitim kriterijima grupiranja i ispunjenosti uvjeta, omogućiti pokrivenost unutarnjom revizijom više organizacijski i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekt u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršitelja i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućena je i uspostava jedne jedinice unutarnje revizije koja će vršiti unutarnju reviziju u više organizacijski ili resorno srodnih institucija, sukladno principima definiranim Zakonom.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranje unutarnjih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja programa obuke u Koordinacijskom odboru SJH;

U proteklom razdoblju izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima unutarnje revizije i finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su financirani od strane EU. Različite razine obuka pružene su za različite polaznike iz različitih oblasti.

Tijekom 2015. godine SHJ je pripremila Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 7/15. Sukladno ovom programu i svojoj zakonskoj obvezi, SHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15) i Naputak o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 97/15). U tijeku 2017. godine SHJ je donijela Odluku kojom se dodatno uređuje oblast kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH i ista je objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 56/17. Navedenim podzakonskim aktima definiran je način stjecanja zvanja i sertifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka unutarnjih revizora u institucijama BiH. SHJ je u 2015. godini izvršila certificiranje prve grupe od 13 unutarnjih revizora u institucijama BiH koji su ispunjavali sve propisane uvjete, te izdala, sukladno Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, 13 rješenja o stjecanju sertifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH.

U tijeku 2016. godine organizirana je teorijska obuka i polaganje pismenog ispita za stjecanje Sertifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH. SHJ je u izvještajnom razdoblju, u tijeku 2017. godine, organizirala, sukladno Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, praktičnu obuku za drugu grupu od 17 unutarnjih revizora u institucijama BiH. Praktična obuka sastojala se od provođenja unutarnje revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Dvije praktične obuke provedene su kao pilot revizije pod mentorstvom eksperata Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Nizozemske, što je dogovoreno u okviru bilateralnog sporazuma o suradnji između MFIT BiH i MF Nizozemske.

Do kraja 2017. godine SHJ je certificirala ukupno 30 unutarnjih revizora u institucijama BiH koji su do dana izdavanja Certifikata ispunili uvjete za stjecanje istog.

U izvještajnom razdoblju SHJ je organizirala četiri obuke za unutarnje revizore, vezane uz teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka definiranih propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije (KPE) unutarnjih revizora u institucijama BiH, od kojih su tri obuke organizirane u suradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i financije MF Nizozemske, a jednu obuku je SHJ organizirala samostalno. Također, u izvještajnom razdoblju je Koordinacijski odbor središnjih harmonizacijskih jedinica organizirao Konferenciju o unutarnjoj reviziji na kojoj su sudjelovali unutarnji revizori iz javnog sektora BiH.

Sukladno propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije SHJ izdaje, na temelju dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije kao KPE, kako je to definirano Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH i Odlukom o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH. U 2017. godini SHJ je zaprimila i obradila ukupno 174 zahtjeva jedinica unutarnje revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koja su u predviđenom roku izdata mišljenja.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za unutarnju reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za unutarnje revizore, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH; Metodologiju rada unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila u Priručniku za unutarnju reviziju sa standardima unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i ista se temelji na okvirnim dokumentima odobrenim od KO SJH.

U izvještajnom razdoblju SHJ je pripremila, na temelju odluke KO SJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH koji se temelje na Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije, a koji su stupili na snagu 01.01.2017. godine. Navedena odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", br. 93/17.

Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije unutarnje revizije i usuglašen je s međunarodnim standardima.

- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije unutarnje revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;

Pored Priručnika, nakon usuglašavanja okvirnih dokumenata na KO SJH, CHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11), kao dio radne metodologije za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Također, SHJ je objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).

Poveljom unutarnje revizije uređuje se opći pristup unutarnje revizije, svrha i cilj, neovisnost, uloga i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažiranja, te se definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupci u slučaju identificiranja pokazatelja prijevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju unutarnje revizije koja se temelji na povjerenju u objektivno uvjeravanje o upravljanju rizikom, sustavima kontrole i rukovođenju.

U cilju stvaranja uvjeta za provođenje Zakona i podzakonskih akata, SHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obveze jedinice unutarnje revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije unutarnje revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu unutarnje revizije.

- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SHJ;
 Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim financijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne unutarnje kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine.
 U tijeku 2016. godine SHJ je pripremila Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 87. Sjednici, održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usuglašena s preporukama SIGMA¹-e i Generalne direkcije za proračun Europske komisije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH.
 Strategija razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016 – 2018. godina sadrži analizu sadašnjeg stanja javnih unutarnjih financijskih kontrola, uključujući analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, s posebnim naglaskom na praktičnu implementaciju ovih sustava. Potpuna implementacija ove strategije trebalo bi unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Europske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost, te smanjenje broja negativnih mišljenja vanjske revizije. Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom izravno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Europsku uniju.
- f) Davanje suglasnosti na pravilnike o unutarnjoj organizaciji institucija koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju;
 SHJ je sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12) i Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uvjeti za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije na suglasnost SHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije. Ova aktivnost proizila je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane SHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirano je uspostavljanje decentraliziranog modela unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i obveze institucija za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije.
 U izvještajnom razdoblju SHJ je objavila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 69/17) radi usklađivanja postojeće Odluke s važećim propisima.
 SHJ, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji, daje suglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutarnjoj organizaciji institucija koje su u obvezi uspostaviti jedinicu unutarnje revizije sukladno navedenim propisima. Suglasnost na izmjene Pravilnika, zaključno s 31.12.2017. godine, dobilo je 17 od ukupno 18 institucija koje su to bile obvezne učiniti. SHJ je, sukladno svojoj zakonskoj obvezi, razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usuglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne suglasnosti.
- g) Koordinaciju rada jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području unutarnje revizije;
 Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice unutarnje revizije u 17 institucija. SHJ sukladno svojoj ulozi osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti unutarnje revizije svim jedinicama unutarnje revizije, te koordinira rad unutarnjih revizora na terenu i izvješćuje o njihovom radu kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Podatci o radu jedinica unutarnje revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvješća.

¹ *Support for Improvement in Governance and Management*, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

- h) Davanje suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju i na uspostavu odbora za unutarnju reviziju;

SHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste suglasnosti. SHJ je, sukladno važećim propisima kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH, a na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o suglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovoditelja jedinice unutarnje revizije. SHJ je izdala, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 13 suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinice unutarnje revizije. Očekujemo da će u narednom razdoblju, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovoditelje jedinica unutarnje revizije, biti dostavljeni zahtjevi po ovom osnovu i od ostalih institucija koje su obvezne upostaviti unutarnju reviziju.

- i) Suradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne unutarnje i vanjske revizije;

Postoje uvjeti za operativnu suradnju između unutarnjih i vanjskih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda² i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 38/11), a čiju primjenu sugerira i SHJ unutarnjim revizorima kroz Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Kroz dostavljena godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije SHJ je informirana da se uvažavaju date sugestije kroz poštivanje metodologije, te da postoji operativna suradnja između osoblja unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovoditelji SHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unaprjeđenja suradnje.

- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih propisa za unutarnju reviziju od strane jedinica za unutarnju reviziju;

Nadzor nad primjenom propisa za unutarnju reviziju SHJ osigurava kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, a koji služe kao temelj za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije. Nadzor se vrši i kroz izvješće sukladno metodologiji odobreno od SHJ, kao i kroz davanje suglasnosti i mišljenja SHJ u s vezi sa zahtjevima unutarnje revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku. Također, i unutarnja ocjena kvaliteta rada unutarnje revizije koju provodi rukovoditelj JUR, sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije, doprinosi funkciji nadzora na razini jedinica unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju Odsjek za razvoj unutarnje revizije SHJ održao je i pet formalnih sastanaka s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije, kao i više neformalnih savjetodavnih sastanaka, na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju unutarnji revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža unutarnja revizija, sukladno propisima u ovoj oblasti i utvrđenoj metodologiji rada.

- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovoditelja unutarnje revizije i rukovoditelja organizacije;

U dosadašnjoj fazi razvoja sustava unutarnje revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba između rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i rukovoditelja organizacija.

² Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)

Pored navedenih aktivnosti, SHJ je, sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, a u suradnji s Federalnim ministarstvom financija i strukovnim udruženjima: Udruženjem unutarnjih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem unutarnjih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem unutarnjih revizora u BiH, u svrhu izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, sukladno definiranim kriterijima za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora izdatih od navedenih udruženja i institucija. Zaključno s 31.12.2017. godine SHJ je izdala ukupno 260 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja danih mišljenja (260), u izvještajnom razdoblju dana su 43 mišljenja. Podatak o broju verificiranih certifikata govori o postojanju dovoljnog broja kvalificiranih kandidata, kvalificirane konkurencije, za popunu radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH.

3. Temelj za pripremu Godišnjeg konsolidiranog Izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostava i razvoj savremenog sustava upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, ustrojstvenog struktuiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna unutarnja financijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Europska unija kao cjelovit sustav unutarnjih financijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sustav financijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i neovisnu unutarnju reviziju.

Na temelju međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sustav koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvješćivanja o korištenju proračunskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sustava je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Europske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obveza. Ona obuhvata i sve sustave unutarnje kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Unutarnja revizija, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kao i sukladno definiciji iz usvojenih standarda unutarnje revizije, predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH, u članku 25, propisuje obvezu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da pripremi godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. SHJ je ovlaštena da na temelju godišnjih izvješća primljenih od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije pripremi Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Nakon odobrenja ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine izvješće se, radi upoznavanja s problematikom unutarnje revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje sažete informacije o broju obavljenih unutarnjih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvješćima o unutarnjoj reviziji, a na temelju izvješća koje su jedinice za unutarnju reviziju dostavile SHJ.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije u institucijama BiH sačinjeno je u formatu koji je pripremila SHJ.

SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvime dokumente usvojene na Koordinacijskom odboru središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH).

3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama BiH čine:

- *Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike unutarnjih revizora ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati unutarnji revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili neovisni, objektivni i poštteni. Pored toga, unutarnji revizori moraju se neprestano usavršavati s ciljem unaprjeđenja kvaliteta rada.*
- *Povelja unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) uređuje opći pristup unutarnje revizije, svrhu i cilj, neovisnost, ulogu i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažiranja, te definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupke u slučaju identificiranja pokazatelja prijevare.*
- *Priručnik za unutarnju reviziju ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) definira metodologiju rada i obavljanja unutarnje revizije u institucijama/proračunskim korisnicima koji se financiraju iz proračunskih sredstava institucija BiH, a sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizijskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati unutarnji revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora.*

Priručnik je urađen sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije i sukladno stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC, koje su održane u suradnji sa ekspertima Projekta, angažiranim od strane Europske komisije u cilju pružanja potpore uvođenju sustava javne unutarnje financijske kontrole u BiH.

- *Standardi unutarnje revizije u institucijama BiH koje je SHJ objavila Odlukom o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 93/17). Ovom odlukom je definirano, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, da se vršenje unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi sukladno Međunarodnim*

standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio KO SJH svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine.

Pored objavljenih standarda unutarnje revizije, unutarnji revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad unutarnjih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH:

- Zakon o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Zakon o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljeni u "Službenom glasniku BiH", br. 27/08 i 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 49/12 i 69/17,
- Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 73/12,
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 7/15,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15 i 56/17 i
- Naputak o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 97/15.

Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, definirane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice unutarnje revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Predmetnom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica unutarnje revizije, koje bi vršile funkciju unutarnje revizije u ukupno 78 institucija BiH.

Institucije na koje se odnose navedene odredbe, tj. institucije koje trebaju uspostaviti jedinice unutarnje revizije, obvezne su u roku od 180 dana od objavljivanja Odluke pokrenuti aktivnost za dobijanje suglasnosti SHJ kroz podnošenje zahtjeva na izmjenu pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji utemeljenog na Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH.

Zaključno s 31.12.2017. godine ukupno 17 institucija, od predviđenih 18, ispunile su svoju obvezu dostavivši prijedlog Pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, SHJ na suglasnost. U narednom razdoblju očekuje se da i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine – BHANSA uskladi svoj Pravilnik i kadrovski popuni jedinicu unutarnje revizije, kako bi unutarnja revizija koja je uspostavljena u ovoj agenciji bila u potpunosti usuglašena s propisima koji reguliraju ovu oblast.

Podsjećamo da je uvođenje sustava unutarnje revizije obveza Bosne i Hercegovine, koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane (*"Službeni glasnik BiH"*, br. 10/08).

Vijeće ministara BiH je na svojoj 98. sjednici, održanoj 12.04.2017. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije, donijelo zaključke kojima je zadužilo rukovoditelje jedinica unutarnje revizije i unutarnje revizore da pripreme godišnji plan obuka i da, u koordinaciji sa SHJ, provedu planove kako bi sukladno relevantnim propisima unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju, dok su institucije BiH u kojima su uspostavljene jedinice unutarnje revizije zadužene da planiraju neophodna sredstva za obuke unutarnjih revizora u svojim proračunima i da, sukladno odobrenim planovima obuka i odobrenim proračunskim sredstvima za ove namjene, unutarnjim revizorima omoguće pohađanje obuka. Rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji institucija BiH zaduženi su da dosljedno primjenjuju propisane procedure vezano za način potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije. SHJ je zadužena da nastavi pružati potporu institucijama koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnom dijelu ovog izvješća (dio 6).

4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po revizijskim izvješćima za 2017. godinu

SHJ je na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije pripremila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje informacije o aktivnostima SHJ, zakonodavnom okviru unutarnje revizije u institucijama BiH, jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvješćima unutarnje revizije o planovima jedinica unutarnje revizije, revidiranim oblastima, danim preporukama unutarnje revizije, stupnju realizacije preporuka, te poštivanju standarda i metodologije rada od strane jedinica unutarnje revizije. U izvješću je dan i pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije, kao i informacije o Strategiji razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016-2018., te poduzetim aktivnostima na realizaciji Zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica unutarnje revizije i institucija BiH.

Unutarnja revizija, predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavom, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja

Unutarnja revizija u institucijama BiH je, s 31.12.2017. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, sukladno važećim propisima, u 17 od predviđenih 18 institucija BiH.

U narednoj tablici navedene su sve institucije BiH koje su obvezne uspostaviti unutarnju reviziju na način kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Prvi dio tablice daje pregled institucija koje su u potpunosti uspostavile i kadrovski popunile jedinicu unutarnje revizije sukladno relevantnim propisima, institucija koje su uspostavile UR sukladno propisima iz ove oblasti ali nisu u potpunosti kadrovski popunile jedinice, i institucija koje su unutarnju reviziju uspostavile prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usuglašen s propisima iz ove oblasti.

U drugom dijelu tablice navedena je Institucija, jedina od 18 obveznih, koja zaključno s 31.12.2017. godine nije uspostavila unutarnju reviziju.

Tablica 1.

I)	Institucije koje su uspostavile Jedinicu unutarnje revizije - JUR do 31.12.2017. godine	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JUR sukladno propisima iz oblasti UR	Obrazloženje
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	-
2.	Ministarstvo obrane BiH	DA	-
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	-
4.	Granična policija BiH	DA	-
5.	Državna agencija za istrage i zaštitu	DA	-
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	-
7.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	DA	-
8.	Ministarstvo financija i trezora BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelomično popunjena ³	Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (zaposlene 3 od predviđene 4 osobe)
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelomično popunjena	Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
10.	Ministarstvo pravde BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelomično popunjena	Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelomično popunjena	Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom brojem izvršitelja (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelomično popunjena	Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
13.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	Djelomično uspostavljena i djelomično popunjena	JUR nije kadrovski popunjena sukladno predviđenom broju izvršitelja (Nema rukovoditelja JIR)
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	Zaposlen 1 unutarnji revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika.

³ Smanjen broj unutarnjih revizora zbog odlaska u mirovinu jednog unutarnjeg revizora u 2017. godini.

I)	Institucije koje su uspostavile Jedinicu unutarnje revizije - JUR do 31.12.2017. godine	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JUR sukladno propisima iz oblasti UR	Obrazloženje
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Nije uspostavljena Sukladno relevantnim propisima	Zaposlen 1 unutarnji revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti UR. Pribavljena potrebna mišljenja na prijedlog izmjene Pravilnika. VM BiH na 100. sjednici od 04.05.2017. odgodilo izjašnjavanje o Prijedlogu.
16.	<ul style="list-style-type: none"> Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA 	Nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	Zaposlen 1 unutarnji revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika.
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	Nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	Zaposlen 1 unutarnji revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti UR.
II)	Institucije koje nisu uspostavile JUR do 31.12.2017. godine	Poduzete aktivnosti na uspostavljanju JUR	Obrazloženje
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	U tijeku su izmjene Pravilnika.

Iz prethodne tablice vidimo da je zaključno s 31.12.2017. godine unutarnja revizija u potpunosti uspostavljena, sukladno važećim propisima, u sedam institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Upravi za neizravno oporezivanje BiH.

Šest institucija uspostavile su jedinice unutarnje revizije sukladno važećim propisima ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinice osobljem unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo financija i trezora BiH⁴, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Služba za zajedničke poslove institucija BiH. Napominjemo da je Služba za zajedničke poslove institucija BiH jedina od institucija koje su uspostavile jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, a koja nema rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, što onemogućuje dosljedno poštivanje Zakona o unutarnjoj reviziji i standarda unutarnje revizije u tijeku vršenja funkcije unutarnje revizije u ovoj jedinici.

Tri institucije pokrenule su proceduru usvajanja izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti unutarnje revizije, dok su unutarnji revizori zaposleni na temelju važećeg pravilnika koji nije usklađen s propisima u oblasti unutarnje revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka u fazi su pribavljanja potrebnih mišljenja, dok je Ministarstvo vanjskih poslova dobilo potrebna mišljenja od nadležnih institucija i dostavilo Vijeću ministara BiH na

⁴ Do 11.09.2017. godine u potpunosti je bila popunjena JUR MFT BiH, ali je zbog odlaska u mirovinu jednog unutarnjeg revizora broj osoblja smanjen sa 4 na 3.

usvajanje. Vijeće ministara BiH je, na 100. sjedinici održanoj 04.05.2017. godine, odgodilo je izjašnjavanje o prijedlogu Pravilnika Ministarstva vanjskih poslova BiH.

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH - BHANSA je, također, uspostavila unutarnju reviziju na temelju važećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije usuglašen s propisima u oblasti unutarnje revizije. Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije, koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 69/17, BHANSA je obvezna izmijeniti pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju i unutarnju reviziju uspostaviti sukladno relevantnim propisima.

Ministarstvo sigurnosti BiH pokrenulo je proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti unutarnje revizije, ali do 31.12.2017. godine nije okončalo aktivnosti na uspostavljanju unutarnje revizije, te je jedina od 18 predviđenih institucija koja nije ispunila svoju obvezu koja se odnosi na uspostavljanje unutarnje revizije. U tijeku izrade ovog izvješća, SHJ je obaviještena da je Ministarstvo sigurnosti BiH u veljači 2018. godine dostavilo prijedlog izmjene Pravilnika nadležnim institucijama na mišljenje, radi dostavljanja istog Vijeću ministara BiH.

SHJ vodi Registar jedinica unutarnje revizije i Registar rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora. Na temelju podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima unutarnje revizije u 17 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koliko ih je uspostavljeno na dan 31.12.2017. godine (nije uključeno Ministarstvo sigurnosti BiH koje do kraja izvještajnog razdoblja nije uspostavilo JUR), zaposlena su 33 unutarnja revizora⁵.

U izvještajnom razdoblju broj jedinica unutarnje revizije povećan je s 14 jedinica, koliko ih je bilo evidentirano zaključno s 31.12.2016. godine, na 17 jedinica unutarnje revizije, zaključno s 31.12.2017. godine. U institucijama BiH predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica unutarnje revizije, odnosno zaključno s 31.12.2017. godine uspostavljeno je 94,4% od ukupno predviđenog broja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Sukladno povećanju broja jedinica unutarnje revizije došlo je i do određenog povećanja broja unutarnjih revizora. Prema podacima iz registara koje vodi SHJ, broj unutarnjih revizora je sa 29 u 14 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom razdoblju, povećan na 33 unutarnja revizora u 17 jedinica unutarnje revizije, koliko ih ima u institucijama BiH zaposleno na dan 31.12.2017. godine.

4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju

Nadležnost svake od 18 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koje trebaju biti uspostavljene, definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Od 17 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koje su navedene u prvom dijelu Tablice 1, deset jedinica unutarnje revizije vrši funkciju unutarnje revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice unutarnje revizije u: Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

⁵ Unutarnja revizija koja egzistira u MVP BiH uspostavljena je kao Ured/Inspektorat, koji jednim svojim dijelom obavlja poslove unutarnje revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran ustrojstveni dio koji se bavi unutarnjom revizijom u smislu Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH. U tijeku su izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji MVP-a.

Preostalih sedam jedinica unutarnje revizije, sukladno usvojenom decentraliziranom modelu uspostavljanja i organiziranja sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, funkciju unutarnje revizije vrše za više institucija sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Sukladno tomu, *Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH⁶.

Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da vrši funkciju unutarnje revizije. U izvještajnom razdoblju ova jedinica je, sukladno usvojenim planovima, provela redovne i naknadne revizije u Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, dok su u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH provedene naknadne revizije. Podatci o obavljenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica. Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH uspostavljena je u drugoj polovini 2017. godine i u tijeku izvještajnog razdoblja potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti. Jedinica unutarnje revizije ovog ministarstva nije donijela planove rada za 2017. godinu, jer je uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine. Na temelju zahtjeva ministra komunikacija i prometa BiH, Jedinica je provela jednu *ad hoc* reviziju u izvještajnom razdoblju.

Središnja jedinica za unutarnju reviziju Ministarstva financija i trezora BiH vrši funkciju unutarnje revizije u: Ministarstvu financija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabave BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH, Direkciji za europske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo i Središnjoj harmonizacijskoj jedinici MFT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa Središnjom jedinicom za unutarnju reviziju MFT BiH.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, unutarnju reviziju u Ministarstvu financija i trezora BiH, Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave i Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, dok su u Arhivu BiH i Agenciji za statistiku BiH započete revizije koje će biti okončane u 2018. godini. Detalji o obavljenim unutarnjim revizijama prikazani su u tabličnim pregledima (tablica br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjegosoba BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjegosoba BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

⁶ Sukladno Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 69/17) JUR Parlamentarne skupštine BiH nadležna je za vršenje funkcije UR u Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica unutarnje revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjegosoba BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjegosoba BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije uspostavljena pri Ministarstvu pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH, Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Sudu BiH, Tužiteljstvu BiH, Ustavnom sudu BiH i Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH⁷ (Zavod za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH).

U razdoblju od jula 2017. godine, kada je popunjena pozicija rukovoditelja Jedinice unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH, ova jedinica potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije s Pravobraniteljstvom BiH, Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem BiH i Jedinicom za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH⁸.

Sud BiH i Tužiteljstvo BiH nisu prihvatili da potpišu Sporazum i Povelju unutarnje revizije, dok je Ustavni sud BiH obavijestio Jedinicu unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH da Plenarna sjednica Ustavnog suda BiH nije, još uvijek⁹, razmatrala pitanje potpisivanja Sporazuma i Povelje unutarnje revizije.

Sukladno usvojenom Godišnjem planu Jedinice unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH, ova jedinica vršila je unutarnju reviziju u Ministarstvu pravde BiH, što je detaljno prikazano u tabličnim pregledima (tablica br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - BHMACH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, unutarnju reviziju u pet institucija i to: Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH i Ministarstvu civilnih poslova BiH. Detalji o izvršenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih investicija u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za metrologiju BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo

⁷ U narednom razdoblju očekuje se da će biti okončane aktivnosti na uspostavljanju Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH za koji će uslugu unutarnje revizije vršiti JUR MP.

⁸ Sa Zavodom za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH bit će potpisani Sporazum i Povelja UR kada se steknu uvjeti.

⁹ Zaključno sa 29.11.2017. godine.

BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Komisiji za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH uspostavljena je u prvom kvartalu 2017. godine i u toku izvještajnog razdoblja potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima Jedinice, u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Institutu za standardizaciju BiH i Institutu za metrologiju BiH, što je prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Svaka od 17 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je uspostavljeno u institucijama BiH, imala je obvezu, sukladno čl. 15. i 19. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnje izvješće koje je temelj za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH.

Na temelju podataka dostavljenih u godišnjim izvješćima jedinica unutarnje revizije, ovih 17 jedinica unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju vršilo je unutarnju reviziju u 33 institucije BiH. Detalji o izvršenim revizijama u pomenutim institucijama dani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

4.3. Izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH

Jedinice unutarnje revizije su, sukladno zakonskim obvezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove i na temelju njih, sukladno procjeni rizika, i odgovarajuće godišnje planove jedinica unutarnje revizije¹⁰. Također, za izvještajno razdoblje su sve jedinice unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, osim Jedinice unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH, sačinile i konsolidirane strateške i godišnje planove rada jedinica koji omogućavaju adekvatno planiranje revizijskih angažmana u institucijama iz nadležnosti jedinice unutarnje revizije.

Jedinice unutarnje revizije pripremile su i donijele odgovarajuće povelje unutarnje revizije.

U svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su da su se unutarnji revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa unutarnjih revizora, Povelje unutarnje revizije, Priručnika za unutarnju reviziju i standarda unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast unutarnje revizije u institucijama BiH. Također, u svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su da su izvješća unutarnje revizije rađena sukladno metodologiji definiranoj u Priručniku za unutarnju reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane SHJ.

U narednoj tablici dan je pregled jedinica unutarnje revizije i institucija u kojima je u izvještajnom razdoblju vršena unutarnja revizija, zajedno s podacima o potpisanim poveljama UR¹¹ i planovima UR, kao i planiranim i realiziranim unutarnjim revizijama po vrstama.

¹⁰ Izuzimajući JUR MKP BiH koja je uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine.

¹¹ Podatci o svim institucijama koje su potpisale i institucija koje nisu potpisale Povelju UR navedeni su u tački 4.2. ovog izvješća, dok su u Tablici 2. navedene samo institucije u kojima je vršena revizija u 2017. godini.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih i naknadnih revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP UR	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj ad hoc UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	Podatci navedeni 1.1-1.5.			12	11	2	9	-	92%
1.1.	Parlamentarna skupština BiH	D A	DA	DA	2	1	-	1	-	50%
1.2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	D A	DA	DA	2	2	-	2	-	100%
1.3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka BiH	D A	DA	DA	2	2	-	2	-	100%
1.4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama u BiH	D A	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
1.5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH	D A	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
2.	JUR Ministarstva obrane BiH	D A	D A	D A	25 ¹²	25	10	15	-	100%
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JUR MKP BiH	D A	JUR MKP nije donijela planove UR za izvještajno razdoblje jer je Jedinica uspostavljena u drugoj polovini 2017.						1	-
4.	JUR Granične policije BiH	D A	D A	D A	8	8	7	1	-	100%
5.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu - SIPA	D A	D A	D A	5	5	2	3	-	100%
6.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	D A	D A	D A	5	5	4	1	-	100%
7.	JUR Uprave za nelazravno oporezivanje BiH	D A	D A	D A	10	10	4	6	-	100%
8.	Središnja Jedinica za unutarnju reviziju MFT	Podatci navedeni 8.1-8.5. ¹³			7 ¹⁴	3+2 ¹⁵	5	-	-	42,3%

¹² Planirano je 27 revizija, ali su u okviru Pilot revizije pod nadzorom nizozemskih eksperata, u okviru Memoranduma o suradnji zaključenog između MFT BiH i MF Nizozemske, 3 revizije spojene u jednu.

¹³ JUR MFT BiH nije sačinila konsolidirane planove Jedinice za izvještajno razdoblje.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet reviziranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih i naknadnih revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP UR	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj ad hoc UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
	BIH (CJUR)									
8.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH	D A	DA	DA	1	2 ¹⁶	2	-	-	100%
8.2.	Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH	D A	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
8.3.	Agencija za državnu službu BiH	D A	DA	DA	1	1 ¹⁷	1	-	-	100%
8.4.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari	D A	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
8.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH	D A	DA	DA	-	1 ¹⁸	1	-	-	-
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podatci navedeni 9.1-9.3.			7	7	4	3	-	100%
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	D A	DA	DA	4	4	2	2	-	100%
9.2.	Fond za povratak BiH	D A	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
9.3.	Institut za nestale osobe BiH	D A	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	D A	- ¹⁹	D A	2	2	2	-	-	100%

¹⁴ Osim institucija navedenih od 8.1 do 8.4 u kojima su planirane 3 revizije (1 revizija je planirana da se provode u 3 institucije), JUR MFT BiH planirala je u 2017. provesti još 4 revizije i to: u Agenciji za javne nabave BiH, Arhivu BiH, Agenciji za statistiku BiH i Agenciji za osiguranje BiH, ali iste nisu realizirane ili nisu okončane u izvještajnom razdoblju, te je stoga postotak izvršenja GP 42,3%.

¹⁵ JUR MFT provela je 3 revizije iz godišnjih planova za 2017. i 2 revizije prenesene iz 2016. godine. U 2017. godini započete su revizije u Agenciji za statistiku BiH i Arhivu BiH koje će biti okončane u 2018. godini.

¹⁶ Provedena je jedna redovna revizija prenesena iz 2016. i jedna revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom tajništvu VM BiH (horizontalna revizija).

¹⁷ Revizija provedena u ADS BiH dio je revizije provedene u Generalnom tajništvu VM BiH (horizontalna revizija).

¹⁸ Izvršena revizija je prenesena iz 2016. godine.

¹⁹ SP za 2017-2019 nije donijet jer je rukovoditelj JUR MP BiH počeo s radom u srpnju 2017.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet reviziranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih i naknadnih revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP UR	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj ad hoc UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	Podatci navedeni 11.1-11.5.			9	9	4	5	-	100%
11.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	D A	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
11.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost	D A	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.3.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	D A	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.4.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH	D A	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.5.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH	D A	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podatci navedeni 12.1-12.3.			4	4	4	-	-	100%
12.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	D A	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
12.2.	Institut za standardizaciju BiH	D A	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
12.3.	Institut za metrologiju BiH	D A	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
13.	JUR Službe za zajedničke poslove Institucija BiH	D A	D A	D A	5	5	4	2	1	100%
14.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	D A	D A	D A	3	3	2	1	-	100%
15.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	D	²⁰	D	7	7	6	1	-	100%

²⁰ Nije sačinjen Strateški plan UR jer Ured za reviziju MVP-a samo jednim dijelom obavlja poslove UR, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove, što otežava strateško planiranje rada UR.

Tablica 2.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet reviziranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih i naknadnih revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP UR	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
		A		A						
16.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	D A	D A	D A	8	7	2	5	-	87,5%
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	D A	D A	D A	4	2	2	-	1	60% ²¹
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	Nije uspostavljena Jedinica unutarnje revizije								
UKUPNO u 2017. godini							64	52	3	-
							Realizirano ukupno 119 revizija			
Ukupno u 2016. godini							91	31	6	-
							Realizirano ukupno 128 revizija			

Iz prethodne tablice uočava se da je u izvještajnom razdoblju 17 jedinica unutarnje revizije institucija BiH sačinilo ukupno 119 izvješća unutarnje revizije, od kojih su 64 redovite revizije, 52 naknadne revizije i 3 *ad hoc* revizije pokrenute na zahtjev rukovoditelja institucija.

U prethodnom izvještajnom razdoblju, 2016. godini, 13²² jedinica unutarnje revizije sačinilo je ukupno 128 izvješća unutarnje revizije, od kojih se 122 izvješća odnosi na redovite i naknadne revizije, a 6 na *ad hoc* revizije pokrenute na zahtjev rukovoditelja institucije.

Na temelju naprijed navedenih podataka o ukupnom broju realiziranih revizija u prethodne dvije godine, uočava se da je smanjen broj ukupno provedenih revizija u 2017. godini (119) u odnosu na prethodnu godinu (128), a da je povećan broj jedinica unutarnje revizije za četiri, kao i broj unutarnjih revizora

²¹ Postotak realizacije svih revizija planiranih Godišnjim planom UR BHANSA-e i isti uključuje realiziranu *ad hoc* reviziju, koja je i planirana da se provede (realizirane 3 od 5 planiranih).

²² U 2016. godini, od 14 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije jedna JUR nije sačinila nijedno izvješće, JUR Ministarstva pravde BiH.

(Tablica 3). Također, na temelju analize ukupno realiziranih redovitih revizija²³, uočava se da je smanjen broj sa 91, koliko ih je provedeno u 2016. godini, na 64 redovite revizije realizirane u 2017. godini.

Navedeno smanjenje može se jednim dijelom obrazložiti činjenicom da je 17 unutarnjih revizora sudjelovalo u pilot revizijama, organiziranim u svrhu obuke i stjecanja obveznog certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH, te činjenicom da je u jedinici unutarnje revizije koja je u 2016. godini imala najveći udio u ukupnom broju provedenih revizija (25%), Središnjoj jedinici unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH, došlo do značajnog smanjenja broja unutarnjih revizora i revizorskih dana²⁴, a time i do značajnog smanjenja broja provedenih revizija. Također, ne treba zanemariti ni činjenicu da su u ovom izvještajnom razdoblju, kao i u prethodnim, novoosnovane jedinice unutarnje revizije i jedinice koje su imale kadrovsko popunjavanje u manjem postotku sudjelovale u ukupnom broju realiziranih revizija.

SHJ vodi Registar povelja unutarnje revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 67 Povelja, što pokazuje da je 17 jedinica unutarnje revizije potpisalo, sukladno relevantnim propisima, sa 67 institucija BiH dokument kojim su rukovoditelji ovih institucija upoznati s načinom rada unutarnje revizije, zadacima i ovlaštenjima unutarnjih revizora.

Podatci po institucijama o broju sačinjenih izvješća unutarnje revizije i danih preporuka, te područjima revidiranja u izvještajnom razdoblju, zajedno s podacima o broju unutarnjih revizora u nadležnoj jedinici unutarnje revizije dani su u sljedećem tabličnom pregledu:

Tablica 3.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JUR	Broj osoba – blja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
1.1	Parlamentarna skupština BiH – JUR PS BiH	2	1 naknadna revizija	-	Utvrđen status preporuka danih u Izvješću UR u 2016. godini
1.2	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH – JUR PS BiH		2 naknadne revizije	-	Utvrđen status preporuka danih u izvješćima UR u 2016. godini
1.3	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH – JUR PS BiH		2 naknadne revizije	-	Utvrđen status preporuka danih u izvješćima UR u 2016. godini
1.4	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama – JUR PS BiH		3 (1 redovita i 2 naknadne revizije)	6 preporuka	- Razmatranje i rješavanje žalbi po javnim nabavama i - 2 naknadne revizije

²³ Zahtijevaju značajno više vremena u odnosu na naknadne revizije. U toku redovitih revizija utvrđuju se i procjenjuju unutarnje kontrole, te daju preporuke u svrhu poboljšanja istih radi efektivnijeg, ekonomičnijeg i efikasnijeg funkcioniranja revidiranog procesa. U tijeku naknadnih revizija utvrđuje se status realizacije preporuka i da li je postignut željeni efekat kroz njihovu realizaciju.

²⁴ Odsustvo zbog bolovanja osoblja JUR MFT BiH, a od 11.09.2017. godine broj unutarnjih revizora smanjen je zbog odlaska u mirovinu 1 unutarnjeg revizora.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
1.5	Središnje izborno povjerenstvo BiH – JUR PS BiH		3 (1 redovita i 2 naknadne revizije)	6 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Sustav provođenja izbora i upravljanje Središnjim biračkim spiskom i - 2 naknadne revizije
2.	Ministarstvo obrane BiH – JUR MO BiH	4	25 (10 redovitih i 15 naknadnih revizija)	46 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Proces implementacije modula "zaliha" - knjiženje ostalih zaliha, - Proces vođenja pomoćnih knjiga, - Proces implementacije modula "zaliha" – knjiženje robe, - Proces ustupanja imovine-opreme, - Proces implementacije modula "zaliha" – knjiženje materijala, - Proces usuglašavanja iskazanih obveza na dan 31.12.2016.g. - Naknade za službena putovanja, - Proces unajmljivanja imovine i opreme - Evidentiranje stalnih sredstava u pripremi - Proces ostvarivanja prava na naknadu za odvojeni život i - 15 naknadnih revizija.
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JUR MKP BiH	2	1 <i>ad hoc</i> revizija	4 preporuke	<ul style="list-style-type: none"> - Proces izrade zakonskih i podzakonskih akata
4.	Granična policija BiH – JUR GP BiH	2	8 (7 redovitih i 1 naknadna revizija)	59 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabave, - Blagajničko poslovanje, - Upravljanje ljudskim resursima, - Prihodi od prodaje stalnih sredstava i prekršajnih naloga, - Izdaci za tekuće održavanje i usluge prijevoza i goriva, - Nabava materijala, - Popis (inventarisanje) i - Naknadna revizija
5.	Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) – JUR SIPA	2	5 (2 redovite i 3 naknadne revizije)	29 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Planiranje i izvršenje proračuna - Upravljanje ljudskim resursima - 3 naknadne revizije
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JUR OSA BiH	2	5 (4 redovite i 1 naknadna)	7 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Plan proračuna i izvršenje plana proračuna, - Javne nabave, - Upotreba službenih telefona, - Upotreba službenih specijaliziranih vozila i - Naknadna revizija.
7.	Uprava za nelizavno oporezivanje BiH - JUR UINO BiH	4	10 (4 redovite i 6 naknadnih revizija)	37 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje ljudskim resursima, - Politike i procedure za upravljanje informacijskim sustavom, - Podrška Sektora za IT radu ostalih

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
					ustrojstvenih jedinica, - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sustava FUK-a u UINO I - 6 naknadnih revizija.
8.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH – CJUR MFT BiH	325	1 redovita i 1 revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom tajništvu VM BiH	7 preporuka i preporuke date u horizontalnoj reviziji (rubrika ispod)	- Priprema, koordinacija i implementacija aranžmana po osnovu Sporazuma o pitanjima sukcesije bivše SFRJ I - Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.2.	Generalno tajništvo VM BiH – CJUR MFT BiH		2 redovite revizije, od kojih je jedna provedena u GS, MFT i ADS	9 (6* preporuka je dato u reviziji provedenoj u GS, MFT i ADS)	- Provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta u Generalnom tajništvu VM BiH I - Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.3.	Agencija za državnu službu BiH – CJUR MFT BiH		redovita revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom tajništvu VM BiH	*preporuke dane u horizontalnoj reviziji (rubrika iznad)	- Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.4.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari – CJUR MFT BiH		1 redovita revizija	2 preporuke	- Vođenje investicija i stručnog nadzora nad izvođenjem radova u Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari
8.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH – CJUR MFT BiH		1 redovita revizija	5 preporuka	- Razvoj projekata za podršku implementaciji Strategije za reformu javne uprave i Akcijskog plana
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – JUR MLJP BiH	1	4 (2 redovite i 2 naknadne revizije)	13 Preporuka	- Grant za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, - Naknade troškova zaposlenih i - 2 naknadne revizije
9.2.	Fond za povratak BiH – JUR MLJP BiH		1 redovita revizija	2 preporuke	- Naknade troškova zaposlenih
9.3.	Institut za nestale osobe BiH – JUR MLJP BiH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	2 preporuke	- Naknade troškova zaposlenih i - Naknadna revizija

²³ U prvih 8 mjeseci 2017. godine funkciju unutarnje revizije JUR MFT BiH obavljala su 4 zaposlena (rukovoditelj JUR i 3 unutarnja revizora), a od 11.09. 2017. g, zbog umirovljenja 1 unutarnjeg revizora, broj osoba je smanjen na 3.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JUR	Broj osoba – blja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
10.	Ministarstvo pravde BIH – JUR MP BIH	2	2 redovite revizije	11 preporuka	- Službena putovanja - Upotreba službenih vozila
11.1.	Ministarstvo civilnih poslova BIH – JUR MCP BIH	2	1 naknadna revizija	-	- Utvrđen status preporuka danih u Reviziji procesa dodjele grantova izvršenoj u 2016.
11.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BIH – JUR MCP BIH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	7 preporuka	- Plaće i naknade plać i - Naknadna revizija
11.3.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BIH – JUR MCP BIH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	5 preporuka	- Plaće i naknade plaća i - Naknadna revizija
11.4.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BIH – JUR MCP BIH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Plaće i naknade plaća i - Naknadna revizija
11.5.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BIH – JUR MCP BIH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Plaće i naknade plaća i - Naknadna revizija
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BIH – JUR MVTEO BIH	2	2 redovite revizije	13 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima - Upravljanje službenim vozilima
12.1.	Institut za standardizaciju BIH – JUR MVTEO BIH		1 redovita revizija	7 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.2.	Institut za metrologiju BIH – JUR MVTEO BIH		1 redovita revizija	7 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
13.	Služba za zajedničke poslove Institucija BIH – JUR SZP BIH	1	7 (4 redovite, 2 naknadne i 1 ad hoc)	29 preporuka	- Javne nabave - Upravljanje voznim parkom - Upravljanje stalnim sredstvima - Ugovorene usluge - Zaključeni i realizirani ugovori - 2 naknadne revizije
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JUR DKPT BIH	1	3 (2 redovite i 1 naknadna)	10 preporuka	- Sustav materijalnog knjigovodstva – skladišta - Korištenje sredstava za reprezentaciju - Naknadna revizija

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JUR MVP BiH	1	7 (6 redovitih i 1 naknadna)	31 preporuka	- Revizije poslovanja veleposlanstava BiH u Skoplju, Madridu, Bernu, Oslu i Ljubljani, - Revizija realizacije preporuka Ureda za reviziju institucija BiH - Naknadna revizija
16.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JUR IDDEEA	1	7 (2 redovite i 5 naknadnih)	9 preporuka	- Pristup evidencijama i razmjena podataka, - Troškovi naknada zaposlenih i - 5 naknadnih revizija kojima je utvrđen status preporuka danih u izvješćima IR u 2016.
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - JUR BHANSA	1	3 (2 redovite i 1 <i>ad hoc</i>)	17 preporuka	- Stanje dosijea zaposlenih - Obračun plaća i naknada i - Blagajničko poslovanje
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	Nije uspostavljena JUR			
UKUPNO u 2017.		33	119 *	386	-
UKUPNO u 2016.		29	128**	637	-
Napomena: * Zbir od 119 unutarnjih revizija sadrži 64 redovite i 52 naknadne revizije i 3 <i>ad hoc</i> unutarnje revizije ** Zbir od 128 unutarnjih revizija u 2016. godini činil 91 redovita, 31 naknadna i 6 <i>ad hoc</i> revizija					

U 119 izvješća unutarnje revizije sačinjenih u tijeku 2017. godine dano je ukupno 386 preporuka od strane 17 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Generalno, najveći broj preporuka koje su unutarnji revizori dali u svojim izvješćima u 2017. godini odnosi se na preporuke vezane za:

- unaprjeđenje sustava obračuna plaća i naknada plaća,
- unaprjeđenje sustava upravljanja ljudskim resursima,
- unaprjeđenje sustava u oblasti javnih nabava i
- unaprjeđenje u oblasti upotrebe službenih vozila.

Stupanj realizacije preporuka danih u izvješćima unutarnje revizije u 2016. godini po institucijama prikazan je u narednoj tablici, dok će stupanj realizacije preporuka danih u 2017. godini biti "dostupan", nakon isteka roka za njihovu realizaciju, u Godišnjem konsolidiranom izvješću unutarnje revizije za 2018. godinu.

Tablica 4.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarne revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH (JUR PS BiH)	2016.	22*	3	25%	6	50%	1	2	*Nije utvrđen status 10 preporuka danih u 2 ad hoc revizije
		2017.	Izvršena naknadna revizija u kojoj je utvrđen status preporuka danih u 2016. godini							
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JUR PS BiH)	2016.	25	20	91%	2	9%	3	-	-
		2017.	Izvršene naknadne revizije u kojima je utvrđen status preporuka danih u 2016. godini							
3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (JUR PS BiH)	2016.	15	7	46,7 %	7	46,7 %	1	-	-
		2017.	Izvršene naknadne revizije u kojima je utvrđen status preporuka danih u 2016. godini							
4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama (JUR PS BiH)	2016.	19	11	57,8 %	6	31,6 %	2	-	-
		2017.	6	-	-	-	-	6	-	-
5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH (JUR PS BiH)	2016.	13	10	77%	2	15,4 %	-	1	-
		2017.	6	-	-	-	-	6	-	-
6.	Ministarstvo obrane BiH (JUR MO BiH)	2016.	82	18	22%	35	42,7 %	8	21	-
		2017.	46	2	4,3%	3	6,5%	34	7	-
7.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (JUR MKP BiH)	2016.	JUR MKP BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	4	-	-	-	-	4	-	-
8.	Granična policija BiH (JUR GP BiH)	2016.	36	15	41,7 %	5	13,9 %	16	-	-
		2017.	59	11	18,6 %	8	13,6 %	31	9	-
9.	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JUR SIPA)	2016.	56	39	69,6 %	4	7,1%	9	4	-
		2017.	29	-	-	-	-	29	-	-
10.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JUR OSA BiH)	2016.	14	9	64,3 %	2	14,3 %	-	3	-
		2017.	7	1	14,3 %	-	-	6	-	-
11.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH (JUR UIO BiH)	2016.	84	75	89,3 %	-	-	5	4	-
		2017.	37	15	40,5 %	-	-	22	-	-
12.	Ministarstvo financija i trezora BiH (JUR MFT BiH)	2016.	13*	5	38,5 %	-	-	4	-	*Nije utvrđen status 4 preporuke dane u reviziji izvršenoj u DEP i MFT zajedno
		2017.	7+6 ²⁶	-	-	-	-	7+6	-	-

²⁶ Šest preporuka dano u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutar revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
13.	Direkcija za europske Integracije BiH (JUR MFT BiH)	2016.	11*	4	36,4 %	-	-	-	-	*Nije utvrđen status 7 preporuka
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (JUR MFT BiH)	2016.	15*	10	66,7 %	-	-	2	-	* Nije utvrđen status 3 preporuke dane u reviziji izvršenoj u DEP I MFT zajedno
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Agencija za javne nabave BiH (JUR MFT BiH)	2016.	6	3	50%	3	50%	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JUR MFT BiH)	2016.	5*	-	-	-	-	-	-	*Nije utvrđen status preporuka (1 od preporuka je dana u reviziji izvršenoj u DEP I PARCO zajedno)
		2017.	5	2	40%	-	-	3	-	-
17.	Ured za zakonodavstvo VM BiH (JUR MFT BiH)	2016.	8	7	87,5 %	-	-	1	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JUR MFT BiH)	2016.	6	4	66,7 %	1	16,7 %	-	1	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
19.	Agencija za državnu službu BiH (JUR MFT BiH)	2016.	12	11	91,7 %	-	-	1	-	-
		2017.	6 ²⁷	-	-	-	-	6	-	-
20.	Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH (JUR MFT BiH)	2016.	5	2	40%	-	-	1	2	-
		2017.	9 ²⁸	-	-	2	22,2 %	7	-	-
21.	Arhiv BiH (JUR MFT BiH)	2016.	9	8	88,9 %	-	-	1	-	-
		2017.	Započeta je revizija u 2017. koja će biti okončana u 2018. godini							
22.	Agencija za statistiku BiH (JUR MFT BiH)	2016.	6	3	50%	-	-	3	-	-
		2017.	Započeta je revizija u 2017. koja će biti okončana u 2018. godini							
23.	Odbor državne službe za žalbe (JUR MFT BiH)	2016.	11	9	81,8 %	-	-	2	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Agencija za osiguranje u BiH (JUR MFT BiH)	2016.	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-

²⁷ Preporuke su dane u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

²⁸ 6 preporuka je dano u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
25.	CHJ MFT BiH (JUR MFT BiH)	2016.	6*	-	-	-	-	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JUR MLJP BiH)	2016.	4	3	75%	-	-	-	1	-
		2017.	13	3	23%	-	-	10	-	-
27.	Fond za povratak BiH (JUR MLJP BiH)	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
28.	Institut za nestale osobe BiH (JUR MLJP BiH)	2016.	5	4	80%	1	20%	-	-	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
29.	Ministarstvo pravde BiH (JUR MP BiH)	2016.	JUR MP BiH nije vršila reviziju u 2016. godini							
		2017.	11	-	-	-	-	11	-	-
30.	Ministarstvo civilnih poslova BiH (JUR MCP BiH)	2016.	53	38	71,7 %	1	1,9%	-	14	-
		2017.	Izvršena naknadna revizija u kojoj je utvrđen status preporuka danih u 2016. godini							
31.	Centar za uklanjanje mina u BiH (JUR MCP BiH)	2016.	17	12	70,6 %	2	11,8 %	-	3*	*Za 2 djelimično realizirane preporuke menadžment prihvatio rizik neizvršavanja
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Agencija za lijekove i medicinska sredstva (JUR MCP BiH)	2016.	10	9	90%	1	10%	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH – JUR MCP BiH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	7	4	57,1 %	-	-	1	2	-
34.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JUR MCP BiH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	5	3	60%	-	-	1	1	-
35.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JUR MCP BiH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	3	2	66,7 %	-	-	1	-	-
36.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete u BiH – JUR MCP BiH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	3	2	66,7 %	-	-	1	-	-
37.	Ministarstvo vanjske	2016.	JUR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
	trgovine i ekonomskih odnosa BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	13	-	-	-	-	13	-	-
38.	Institut za standardizaciju BiH (JUR MVTEO BiH)	2016.	JUR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	7	-	-	-	-	7	-	-
39.	Institut za metrologiju BiH (JUR MVTEO BiH)	2016.	JUR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	7	-	-	-	-	7	-	-
40.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH (JUR SZP BiH)	2016.	10	10	100%	-	-	-	-	-
		2017.	29	-	-	-	-	29	-	-
41.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JUR DKPT BiH)	2016.	16	4	25%	-	-	10	2	-
		2017.	10	1	10%	-	-	9	-	-
42.	Ministarstvo vansjkih poslova BiH (JUR MVP BiH)	2016.	23	7	30,4 %	10	43,5 %	5	1	-
		2017.	31	15	48,4 %	3	9,7%	7	6	-
43.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (JUR IDDEEA BiH)	2016.	20	10	50%	3	15%	-	7	-
		2017.	9	-	-	-	-	9	-	-
44.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JUR BHANSA)	2016.	JUR BHANSA uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	17	4	23,5 %	-	-	13	-	-
Ministarstvo sigurnosti BiH (JUR MS BiH)		2016.	Nije uspostavljena Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH							
		2017.								
UKUPNO u 2016. godini			637*	376	59%	91	14,3%	75	65	*Za 35 preporuka nije utvrđen status. Od ukupno danih 637 preporuka, 6 se odnosi na MFT i DEP zajedno te su iste prikazane u pojedinačnim kolonama dva puta, a u konačnom zbroju jednom
UKUPNO u 2017. godini			386	65	-	16	-	280	25	

U Tablici 4. prikazani su podatci o ukupnom broju danih preporuka i stupnju njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena unutarnja revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka danih u 2017. godini nije istekao rok za realizaciju, ne može se izračunati konačan postotak učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju danih preporuka za ovu godinu. Stupanj njihove realizacije bit će utvrđen u narednom razdoblju.

Na temelju podataka iz prethodne tablice za 2016. godinu uočava se da je više od polovine ukupno danih preporuka realizirano (59%), dok je djelomično realizirano 65 preporuka, a za 75 preporuka još nije istekao rok za realizaciju i za iste će u narednom razdoblju biti utvrđen stupanj realizacije. Za 35 preporuka nije utvrđen status realizacije.

Postotak nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (637) danih u 36 institucija BiH, u kojima je vršena unutarnja revizija u 2016. godini, iznosi 14,3%. Najviši postotak nerealiziranih preporuka imaju sljedeće institucije: Parlamentarna skupština BiH (50%; nerealizirano 6 od 12 preporuka), Agencija za javne nabave (50%; nerealizirane 3 od 6 preporuka), Agencija za zaštitu osobnih podataka (46,7%; nerealizirano 7 od 15 preporuka), Ministarstvo vanjskih poslova BiH (43,5%; nerealizirano 10 od 23 preporuke) i Ministarstvo obrane BiH (42,7%; nerealizirano 35 od 82 preporuke).

Podatci iz prethodne tabele, na temelju kojih se uočava da je 91 nerealizirana preporuka i 65 djelomično realiziranih preporuka od ukupno danih u izvješćima unutarnje revizije u 2016. godini, te da u pojedinim institucijama postotak nerealiziranih preporuka iznosi više od 40%, upućuju na potrebu unaprjeđenja u ovoj oblasti. Unaprjeđenje se može postići uspostavom jače suradnje između jedinica unutarnje revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem suradnje između jedinica unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz konstantno unaprjeđenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica unutarnje revizije pruža. Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke unutarnje revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilitnost unutarnjih revizora. Pisanje izvješća i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha unutarnje revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unaprjeđenja sustava financijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovoditelja institucija i jedinica unutarnje revizije.

4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH

Na osnovu prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH postignut napredak i da se funkcija i uloga unutarnje revizije sve jasnije prepoznaje u institucijama BiH, kao dio ukupnog sustava unutarnjih financijskih kontrola javnog sektora BiH (PIFC-a).

Funkcija unutarnje revizije u institucijama BiH jasno je definirana i utemeljena Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usuglašenoj metodologiji rada za unutarnje revizore, koja uključuje i standarde unutarnje revizije.

Način organizacije jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH utemeljen je na decentraliziranom modelu koji je zasnovan na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica unutarnje revizije u pogledu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom unutarnjih revizora u institucijama BiH, Poveljom unutarnje revizije, Priručnikom za unutarnju reviziju, standardima unutarnje revizije i Sporazumom o vršenju funkcije unutarnje revizije definirana su, u institucijama BiH, osnovna načela i odnosi pružatelja usluga – unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, s jedne, i korisnika usluga unutarnje revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uvjeti za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uvjetima za zapošljavanje unutarnjih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni unutarnji revizori u institucijama BiH ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Također, u sustavu unutarnje revizije institucija BiH omogućeno je poštivanje principa "ista plaća za isti

ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu plaću, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Zaključno sa 31.12.2017. godine, 13 od ukupno 17 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, uspostavljeno je sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, što podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, a u svezi s usklađivanjem opisa poslova unutarnje revizije, kao i uvjeta za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH²⁹ i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH³⁰, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usuglašavanju pravilnika o unutarnjoj organizaciji.

Jedinica unutarnje revizije u Ministarstvu vanjskih poslova BiH još formalno nije uspostavljena sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Očekuje se da će aktivnost oko izmjene postojećeg Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva vanjskih poslova BiH biti okončana u 2018. godini.³¹

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA je u siječnju 2017. godine uspostavila unutarnju reviziju prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.

Funkciju unutarnje revizije u sve četiri gore navedene institucije, kao i u jedinicama unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH i Službe za zajedničke poslove institucija BiH, obavlja po jedan unutarnji revizor, što nije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, niti zahtjevima standarda unutarnje revizije.

U Tablici 5. dan je pregled poduzetih aktivnosti na uspostavljanju jedinica unutarnje revizije od strane institucija BiH koje su obvezne uspostaviti unutarnju reviziju i pregled kadrovske popunjenosti unutarnje revizije u ovim institucijama. U istoj tablici dan je i pregled realizacije zaključaka Vijeća ministara BiH s 98. Sjednice, održane 12.04.2017. godine, vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora i dosljednog poštivanja propisane procedure potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije.

Tablica 5.

²⁹DKPT je u veljači 2017. godine dostavila Prijedlog pravilnika nadležnom Ministarstvu sigurnosti BiH radi pribavljanja potrebnih mišljenja i upućivanja Vijeću ministara BiH.

³⁰IDDEEA je u prosincu 2017. godine dobila suglasnost SHJ na Prijedlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju i time stvorilo pretpostavke da isti uputi u daljnju proceduru prema Vijeću ministara BiH.

³¹Ministarstvo vanjskih poslova pribavilo je potrebna mišljenja i u svibnju 2017. godine dostavilo Prijedlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Vijeću ministara BiH, koje je obavijestilo Ministarstvo da je odgodilo izjašnjavanje o pomenutom Pravilniku.

R. br.	Naziv Institucije	Prijedlog Pravilnika o un. orm. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un. orm.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2017.	% popunjenosti JUR	Zaključci VM BiH	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
2.	Ministarstvo obrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	+	-
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	*	*JUR MKP uspostavljena u drugoj polovini 2017.
4.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
5.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
7.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	+	-
8.	Ministarstvo financija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	3*	75%	+	*Zbog odlaska u mirovinu unutarnjeg revizora smanjen je broj osoblja UR
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	+	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
10.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
13.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	+	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	+	* Predviđen broj izvršitelja (Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja radi dostavljanja istog VM BiH)
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	NE*	3**	1	33,3%	+	*VM BiH je, na 100. sjednici od 04.05.2017, odgodilo izjašnjavanje o prijedlogu Pravilnika MVP ** Predviđen broj izvršitelja
16.	Agencija za identifikacijske	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	+	*Predviđen broj izvršitelja (Pravilnik u fazi pribavljanja

R. br.	Naziv Institucije	Prijedlog Pravilnika o un. om. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un. om.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2017.	% popunjenosti JUR	Zaključci VM BiH	Komentar
	dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA									potrebnih mišljenja radi dostavljanja istog VM BiH)
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	NE	NE	NE	NE	-	1	-	+	Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriter. za uspost. JUR ("Sl. gl. BiH" 69/17) BHANSA je obavezna uskladiti Pravilnik i uspostaviti JUR sukladno relevantnim propisima
18.	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	DA	DA	NE*	NE	-	-	-		* Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja radi dostavljanja VM BiH

Iz prethodne tablice vidimo da je, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 13 od 18 institucija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji i uspostavilo unutarnju reviziju sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok ukupno sedam institucija ima u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu unutarnje revizije.

U narednom razdoblju, tijekom 2018. godine očekuje se dalje operativno i funkcionalno jačanje unutarnje revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz funkcionalno uspostavljanje jedinice unutarnje revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH, formalno-pravno donošenje neophodnih akata i pravilnika radi uspostavljanja unutarnje revizije u svim institucijama sukladno relevantnim propisima, te kadrovsko popunjavanje jedinica unutarnje revizije koje nisu u potpunosti popunjene.

Uspostavljanje jedinica unutarnje revizije i njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodan je uvjet za daljnji napredak u razvoju i unaprjeđivanju ovog sustava.

Kadrovska nepopunjenost jedinica unutarnje revizije višestruko utječe na stanje i funkcioniranje sustava unutarnje revizije i to, s jedne strane tako što smanjuje broj i obim izvršenih revizijskih angažmana, a s druge strane, što onemogućava dosljedno poštivanje standarda unutarnje revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja unutarnje revizije, te ujedno predstavljaju temelj za ocjenu kvaliteta rada unutarnje revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti unutarnje revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unaprjeđenje, standardi unutarnje revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta unutarnje revizije.

Program osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta mora sadržavati unutarnje ocjenjivanje, koje se sastoji od stalnog nadzora učinka aktivnosti unutarnje revizije od strane rukovoditelja jedinice unutarnje revizije³², kao i vanjsko ocjenjivanje od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača, koje se provodi bar jednom u pet godina. Vanjsko ocjenjivanje unutarnje revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovoditelja jedinice unutarnje

³² Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti unutarnje revizije, unutarnja ocjenjivanja uključuju, prema standardima unutarnje revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije koje imaju dovoljno poznavanja prakse unutarnje revizije.

revizije i jednog ili više unutarnjih revizora. Pored ovoga, u nepotpunim jedinicama unutarnje revizije teško je osigurati i kvalitetno vršenje funkcije unutarnje revizije u svim njenim fazama, od planiranja revizije, analize i ocjene funkcioniranja unutarnjih kontrola revidiranog područja, do sačinjavanja konačnog revizijskog izvješća i davanja preporuka u svrhu unaprijeđenja poslovanja, na način kako to Zakon o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH predviđa.

Iz prethodne tablice vidi se da su sve jedinice unutarnje revizije i institucije BiH, u kojima su uspostavljene ove jedinice, ispoštovale zaključke Vijeća ministara BiH vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora i dosljedno poštivanje propisane procedure potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije Institucija BiH

SHJ kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta unutarnje revizije u javnom sektoru³³, djelomično vrši vanjsku kontrolu kvaliteta poštovanja metodologije rada unutarnje revizije i prati učinak jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH.

Napominjemo da vanjska kontrola kvaliteta koju provodi SHJ nije zamjena za propisane povremene vanjske ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani neovisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i standardima unutarnje revizije. Kako je SHJ nezaobilazan dio sustava unutarnje revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provedbu metodologije unutarnje revizije, uvid u kvalitet rada jedinica unutarnje revizije koji vrši SHJ ne može se smatrati u potpunosti neovisnim, ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unaprijeđenje rada jedinica unutarnje revizije.

Jedinice unutarnje revizije, kroz svoja godišnja izvješća, dostavljaju SHJ podatke o načinu organizacije unutarnje revizije, opisu poslova i uvjeta za zapošljavanje u jedinicama unutarnje revizije, zajedno sa izvodom iz Pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, potpisanim Poveljama unutarnje revizije i Sporazumima o vršenju funkcije unutarnje revizije i drugim relevantnim podacima. Na temelju ovih podataka SHJ prati usklađenost postojeće organizacije unutarnje revizije, uključujući njenu ulogu, ovlaštenja, odgovornost, način izvješćivanja i odobravanja planova, s relevantnim propisima unutarnje revizije koji reguliraju ovu oblast u institucijama BiH, a time i da li je osigurana funkcionalna neovisnost unutarnje revizije.

Također, u godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije dostavljaju i svoje planove rada, informacije o svim izvršenim unutarnjim revizijama i informacije o poštivanju propisa tijekom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka, SHJ stječe, u određenoj mjeri, uvid u način rada i vršenja funkcije unutarnje revizije i u njenu usklađenost s propisanom metodologijom, standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima u oblasti unutarnje revizije, te o učinku i kvalitetu vršenja unutarnje revizije.

Na temelju izvješća o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije za priznavanje obuka kao KPE, SHJ prati da li unutarnji revizori usavršavaju i unaprijeđuju svoja znanja i vještine iz područja i oblasti definiranih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definirani su načini ispunjavanja obveze kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, kako bi kroz održavanje razine stručnosti i njihov dalji profesionalni razvoj bio unaprijeđen kvalitet usluga koje pružaju.

³³ Vodič je izdan u ožujku 2016. godine od strane Zajednice prakse za unutarnju reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

U narednom tabličnom pregledu dani su podatci o poštivanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i standarda unutarnje revizije tijekom vršenja unutarnje revizije od strane unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH. Također, dani su i podatci o provođenju unutarnje i vanjske ocjene kvaliteta i saradnji jedinica unutarnje revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tablica 6.

R. br.	Naziv JUR	Rad sukladno Priručniku	Poštivanje standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena	Nadzor nad angažiranjem UR	Vanjska ocjena	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
2.	JUR Ministarstva obrane BiH	DA	DA	DA	Djeli mič no*	DA	Djeli mič no**	DA	*RJUR vrši kontinuirano praćenje rada UR bez ocjene kvaliteta **Rad s ekspertima kroz pilot reviziju u 2017. unaprijedio je rad UR
3.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
4.	JUR Granične policije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
5.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
6.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	Dje-lomično *	DA	NE	DA	*Rukovoditelj JUR priprema plan aktivnosti, rukovodi i stalno nadzire rad UR
7.	JUR Uprave za nezravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	Djeli mič no*	DA	*U okviru <i>Twinning</i> projekta EU eksperti su u svojim izvješćima dali ocjenu aktivnosti UR
8.	CJUR Ministarstva financija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	Dje-lomično *	DA	NE	DA	* JUR uspostavljena u požujku 2017. U narednoj godini planirano je potpuno provođenje unutarnje ocjene
13.	JUR Službe za zajedničke poslove	DA	DA	DA	DA	NE*	NE	DA	* Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR koji,

R. br.	Naziv JUR	Rad sukladno Priručniku	Poštivanje standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena	Nadzor nad angažiranjem UR	Vanjska ocjena	Suradnja s Uredom za reviziju Institucija BiH	Komentar
	Institucija BiH								prema standardima UR, osigurava nadzor nad angažiranjem
14.	JUR Direkcije za koordinaciju poslojjskih tijela BiH	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	* Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR. Poslove UR obavlja samo 1 unutarnji revizor
15.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djelomično*	Djelomično*	Djelomično*	NE*	NE*	NE	DA	*Neusklađenost pravilnika o un.org. MVP-a i kadrovska nepopunjenost onemogućavaju dosljedno poštivanje propisa UR
16.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	* Zaposlen samo 1 UR, što onemogućava provođenje unutarnje ocjene kroz stalni nadzor pregleda i mjerenja aktivnosti UR. U narednom razdoblju planira se provoditi unutarnje ocjenjivanje kroz periodično samoocjenjivanje.
17.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	DA	Djelomično*	NE	DA	*Zaposlen je samo 1 UR koji je provodio nadzor nad pojedinim segmentima angažiranja u kojima je to bilo moguće.
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	Nije uspostavljena jedinica unutarnje revizije							
Napomena: **Unutarnja revizija koja postoji u MVP BiH uspostavljena je kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove unutarnje revizije, a drugim poslove Inspektorata za konzulatske poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran organizacijski dio koji se bavi unutarnjom revizijom u smislu Zakona o unutarnjoj reviziji Institucija BiH. U tijeku su izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji MVP-a.									

Iz prethodne tablice vidi se da su unutarnji revizori u svim jedinicama unutarnje revizije, osim Ministarstva vanjskih poslova BiH³⁴, u potpunosti poštovali i pridržavali se metodologije rada, standarda unutarnje revizije i Etičkog kodeksa.

³⁴ Zbog neriješenog organizacijskog statusa unutarnje revizije i kadrovske nepopunjenosti, Ured za reviziju MVP-a nije bio u mogućnosti u potpunosti poštivati metodologiju rada, standarde UR i Etički kodeks.

U Jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene vršena u izvještajnom razdoblju vršena je u potpunosti ili djelomično unutarnja ocjena kvaliteta i nadzor nad angažiranjem unutarnjih revizora, dok je u Jedinicama unutarnje revizije koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije vršenje nadzora nad angažiranjem unutarnjih revizora bilo onemogućeno.

Provođenje stalnog nadzora nad obavljanjem revizijskog angažmana i unutarnje ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka unutarnje revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Definicijom unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i standardima unutarnje revizije. Rukovoditelj jedinice unutarnje revizije obavezan je, sukladno standardima unutarnje revizije, čuvati evidenciju o obavljenom nadzoru nad angažiranjem i izvršenoj unutarnjoj ocjeni, te najmanje jednom u godini izvijestiti rukovoditelja institucije o rezultatima unutarnje ocjene.

Od 17 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije, samo je Jedinica unutarnje revizije Uprave za neizravno oporezivanje BiH imala djelomičnu vanjsku ocjenu kvaliteta unutarnje revizije. Naime, eksperti angažirani u okviru *Twining* projekta EU, koji se realizira u ovoj upravi, dali su u svojim izvješćima ocjenu aktivnosti unutarnje revizije ove jedinice.

Preostalih 16 jedinica unutarnje revizije nisu imale vanjsku ocjenu kvaliteta u izvještajnom razdoblju. Napominjemo da vanjska ocjena kvaliteta, prema standardima unutarnje revizije, mora biti provedena od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koji su izvan organizacije.

Svih 17 jedinica unutarnje revizije Institucija BiH, koje su vršile funkciju unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju, surađivale su s revizorima Ureda za reviziju Institucija BiH, kako kroz razmjenu revizijske dokumentacije i revizijskih izvješća, tako i kroz potporu provođenju danih preporuka za unaprjeđenje sustava PIFC-a.

Na temelju navedenih podataka posebno ističemo podatak da u Jedinicama unutarnje revizije, koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene, angažiranja unutarnjih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

Vanjsko ocjenjivanje aktivnosti unutarnje revizije, prema standardima unutarnje revizije, provodi se jednom u pet godina. Sukladno navedenom, SHJ planira u trogodišnjem razdoblju poduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se unaprijediti i dodatno urediti i oblast vanske kontrole kvaliteta unutarnje revizije.

U Tablici 7. dan je pregled jedinica unutarnje revizije, koje su u tijeku 2017. godine izvršile revizije u institucijama navedenim u tablicama br. 2, 3. i 4, zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i danih preporuka po jedinici unutarnje revizije, kao i o ukupnom broju dana po JUR provedenim na vršenju revizija i područjima revidiranja.

Tablica 7.

R. br.	Naziv JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća UR u 2017.g.	Broj danih preporuka UR u 2017.g.	Broj ostvarenih revizijskih dana ³⁵ JUR	Broj revizijskih dana JUR po reviziji (kolona 6 / 4)	Područja reviziranja u 2017.g.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	2	11	12	295 ³⁶	27	<ul style="list-style-type: none"> - Sustav provođenja izbora i upravljanje Središnjim biračkim spiskom - Razmatranje i rješavanje žalbi po javnim nabavama - 9 naknadnih revizija - Pilot revizije: Revizija ugovorenih usluga i Naknadna revizija u SZP BiH i Revizija planiranja i izvršenja proračuna u SIPA-i
2.	JUR Ministarstva obrane BiH	4	25	46	745	30	<ul style="list-style-type: none"> - Proces implementacije modula "zaliha" - knjiženje ostalih zaliha, - Proces vođenja pomoćnih knjiga, - Proces implementacije modula "zalihe" – knjiženje robe, - Proces ustupanja imovine-opreme, - Proces implementacije modula "zaliha" – knjiženje materijala, - Proces usuglašavanja iskazanih obveza na 31.12.2016.g. - Naknade za službena putovanja, - Proces unajmljivanja imovine i opreme - Evidentiranje stalnih sredstava u pripremi, - Proces ostvarivanja prava na naknadu za odvojeni život i - 15 naknadnih revizija.
3.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	2	1	4	44 ³⁷	44	<ul style="list-style-type: none"> - Proces izrade zakonskih i podzakonskih akata
4.	JUR Granične policije BiH	2	8	59	410	51	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabave, - Blagajničko poslovanje, - Upravljanje ljudskim resursima, - Prihodi od prodaje stalnih sredstava i prekršajnih naloga, - Izdatci za tekuće održavanje i usluge prijevoza i goriva, - Nabava materijala, - Popis (inventarisanje) i - Naknadna revizija

³⁵ Podatci dobijeni iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije

³⁶ Od ukupnog broja ostvarenih revizijskih dana JUR PS BiH umanjeno je broje dana proveden u pilot revizijama (2 pilot revizije rukovoditelja JUR kao mentora u SZP BiH i sudjelovanje unutarnjeg revizora u pilot reviziji u SIPA-i)

³⁷ JUR MKP BiH uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine.

5.	JUR Državne agencije za Istrage i zaštitu	2	5	29	344	69	- Planiranje i izvršenje proračuna - Upravljanje ljudskim resursima - 3 naknadne revizije
6.	JUR Obavještajno- sigurnosne agencije BiH	2	5	7	400	80	- Plan proračuna i izvršenje plana proračuna - Javne nabave - Upotreba službenih telefona, - Upotreba službenih specijaliziranih vozila - Naknadna revizija
7.	JUR Uprave za nelazavno oporezivanje BiH	4	10	37	804	80	- Upravljanje ljudskim resursima, - Politike i procedure za upravljanje informacijskim sustavom, - Podrška Sektora za IT radu ostalih ustrojstvenih jedinica - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a UINO - 6 naknadnih revizija
8.	JUR Ministarstva financija i trezora BiH	3 ³⁸	5 ³⁹	23	416 ⁴⁰	83 ⁴¹	- Priprema, koordinacija i implementacija aranžmana po osnovu Sporazuma o pitanjima sukcesije bivše SFRJ, - Efekti Zaključka VM BiH na zapošljavanje državnih službenika u BiH - Provođenje mjera za unaprijeđenje integriteta - Vođenje investicija i stručnog nadzora nad izvođenjem radova u Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari, - Razvoj projekata za podršku implementaciji Strategije za reformu javne uprave i Akcijanskog plana - Pilot revizija u SIPA-I
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	7 (RJUR je sudjelovao i u 1 pilot reviziji)	17	194	24	- Grant za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, - Naknade troškova zaposlenih, - Naknadne revizije i - Pilot revizija u SIPA-I
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	2	2	11	71	36	Službena putovanja Upotreba službenih vozila
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	9 (RJUR i UR su sudjelovali i u 3 pilot revizije)	18	423	35	- Plaće i naknade plaća - Naknadne revizije - Pilot revizije: Revizija naknada za službeno putovanje u MO BiH i Revizija ugovorenih usluga i Naknadna revizija u SZP BiH

³⁸ Od 11.09.2017. godine u CJUR MFT BiH smanjen broj osoblja unutarnje revizije sa 4 na 3 osobe zbog odlaska jednog unutarnjeg revizora u mirovinu.

³⁹ Započete su i dvije revizije u Arhivu BiH i Agenciji za statistiku BiH koje će biti okončane u 2018.

⁴⁰ Od ukupnog broja ostvarenih revizijskih dana JUR MFT BiH umanjeno je broj dana koje je unutarnji revizor proveo u pilot reviziji u SIPA-I.

⁴¹ Pored obavljenih 5 revizija, započete su i dvije revizije koje će biti okončane u 2018, te je izvršeno praćenje realizacije preporuka iz 2016. godine u 5 institucija.

12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	2	4	27	224 ⁴²	56	Upravljanje ljudskim resursima Upravljanje službenim vozilima
13.	JUR Službe za zajedničke poslove BiH	1	7	29	186	27	Javne nabave Upravljanje voznim parkom Upravljanje stalnim sredstvima Ugovorene usluge Zaključeni i realizirani ugovori 2 naknadne revizije
14.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	10	208	69	Sistem materijalnog knjigovodstva-skladišta Korištenje sredstava za reprezentaciju Naknadna revizija
15.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	7	31	Nije dostavljen podatak	-	Revizija poslovanja veleposlanstava BiH u Skoplju, Madridu, Bernu, Oslu i Ljubljani Revizija realizacije preporuka Ureda za reviziju institucija BiH za 2016. Naknadna revizija
16.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	1	7 (UR je sudjelovao u 1 pilot reviziji)	9	177	22	Pristup evidencijama i razmjena podataka Troškovi naknada zaposlenih 5 naknadnih revizija u kojima je utvrđen status preporuka danih u izvješćima UR u 2016. godini Pilot revizija: Revizija naknada za službeno putovanje u MO BiH
17.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi-BHANSa	1	3	17	174	58	Stanje dosijea zaposlenih u BHANSa-I, Obračun plaća i naknada i Blagajničko poslovanje
18.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	Nije uspostavljena Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH					
UKUPNO U 2017. godini		33	119	386	5.115 ⁴³	43	-
UKUPNO U 2016. godini		29	128	637	-	-	-

Iz prethodne tablice vidi se da je u 2017. godini od strane 17 jedinica unutarnje revizije izvršeno ukupno 119 revizija u kojima je dano 386 preporuka, što u odnosu na 2016. godinu, kada je od strane 13 jedinica unutarnje revizije sačinjeno ukupno 128 izvješća i dano ukupno 637 preporuka, predstavlja smanjenje prosječnog broja izvršenih revizija po jedinici unutarnje revizije. Sa 9,8 revizija po jedinici unutarnje revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice unutarnje revizije u 2016. godini, došlo je do smanjenja na 7 revizija po jedinici unutarnje revizije u 2017. godini.

Također i prosječan broj danih preporuka u jednoj reviziji je s 5 preporuka, koliko je u prosjeku dano u 2016. godini, smanjen na 3,2 preporuke po reviziji u 2017. godini.

⁴² Broj revizijskih dana JUR MVTEO BiH računat je od ožujka 2017. g, kada je uspostavljena Jedinica.

⁴³ Ukupan broj provedenih radnih dana na vršenju unutarnjih revizija i ostalih aktivnosti UR 16 jedinica unutarnje revizije, prema podacima dostavljenim u izvješćima JUR.

JUR MVP BiH nije dostavilo podatak o ostvarenom broju revizijskih dana zbog neusuglašenosti poslova Ureda za reviziju s propisima UR.

U izvještajnom razdoblju, u 119 obavljenih unutarnjih revizija, sudjelovala su ukupno 33 unutarnja revizora, na temelju čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po unutarnjem revizoru u 2017. godini 3,6. U poređenju s 2016. godinom, kada je obavljeno ukupno 128 unutarnjih revizija u kojima je sudjelovalo ukupno 26 unutarnjih revizora⁴⁴, došlo je do smanjenja broja izvješća o unutarnjoj reviziji po unutarnjem revizoru za 1,3 ili za 26,5%.

U prethodnoj tablici navedeni su i podatci o ukupno ostvarenom broju revizijskih dana za svaku od jedinica unutarnje revizije u 2017. godini. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje unutarnje revizije u jedinici unutarnje revizije provelo na vršenju revizija i provođenju ostalih aktivnosti unutarnje revizije i isti ne uključuje obveznu edukaciju unutarnjih revizora, kao ni druge vrste odsustva s posla. U jedinicama unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizijskih dana jedinica unutarnje revizije razlikuje se između jedinica, kako zbog razlike u broju osoblja unutarnje revizije, tako i zbog broja dana provedenih na obveznim edukacijama, te zbog razlike u odsustvu s posla unutarnjih revizora.

Također, iz prethodne tablice vide se i podatci o prosječnom broju revizijskih dana jedinica po reviziji za 2017. godinu. Ovaj broj, također, razlikuje se između jedinica, a isti, pored broja osoblja unutarnje revizije i odsustva s posla unutarnjih revizora, ovisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija koji u tijeku godinu realiziraju jedinice utječe više faktora, kao što su: vrsta revizije (naknadne revizije traju kraće od redovitih ili *ad hoc* revizija), složenost područja revidiranja, obim revizije, stečeno iskustvo unutarnjih revizora, provođenje istih revizija u drugim institucijama (za JUR koje vrše unutarnju reviziju u više institucija), popunjenost pozicije rukovoditelja JUR i unutarnjeg revizora i dr. U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo vanjskih poslova, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, Služba za zajedničke poslove institucija BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, unutarnji revizori obavljaju i poslove rukovoditelja vezano za sačinjavanje planova UR i periodičnih izvješća, dok u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH rukovoditelj JUR obavlja i poslove unutarnjeg revizora jer nije popunjena ova pozicija.

S obzirom na to da deset jedinica unutarnje revizije nije u potpunosti kadrovski popunjeno i da su tri jedinice uspostavljene u izvještajnom razdoblju, za proteklu godinu se ne može izvršiti potpuna uporedna analiza broja ostvarenih revizijskih dana jedinica po reviziji između jedinica unutarnje revizije institucija BiH.

U narednom razdoblju očekuje se kadrovsko popunjavanje jedinica što će omogućiti analizu učinka jedinica unutarnje revizije s primjerima najbolje prakse.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u Institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) unutarnjih revizora predstavlja proces u kojem unutarnji revizori u institucijama BiH održavaju razinu svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz daljnji profesionalni razvoj.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Povelja unutarnje revizije definiraju da je obveza rukovoditelja jedinice unutarnje revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti unutarnje revizije i da radi na osiguranju potrebnih obuka unutarnjih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovoditelju institucije radi odobravanja i osiguravanja njegovog provođenja.

Obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

⁴⁴ Nisu uključena dva unutarnja revizora JUR Ministarstva pravde koji nisu izvršili nijednu reviziju u 2016. godini i jedan unutarnji revizor JUR OSA-e koji je počeo s radom 01.12.2016. godine.

- Standardi unutarnje revizije i to:
 - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* propisuje da su unutarnji revizori dužni unaprijediti svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
 - Standard 1210 - *Stručnost* nalaže da unutarnji revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.
- Etički kodeks
Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost unutarnjih revizora koja, između ostalog, definira da unutarnji revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, te da su obvezni kontinuirano unaprijediti svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH
Program definira obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obvezu izvješćivanja i evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije. SHJ je obavezna, sukladno Programu, na osnovu izvješća jedinica unutarnje revizije voditi registar KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH.
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH
Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definirane Programom, minimalan broj bodova koji su unutarnji revizori u institucijama BiH obvezni ostvariti na godišnjoj razini, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.
- Naputak o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH
Naputak definira način prijavljivanja unutarnjih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije i izvješćivanja SHJ o KPE unutarnjih revizora.

Navedenim propisima definirano je da SHJ priprema i/ili organizira obuke vezane uz teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i da dostavlja unutarnjim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u suradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka.

U izvještajnom razdoblju SHJ je, sukladno propisima iz oblasti KPE, organizirala sljedeće obuke:

- Dvodnevnu obuku tijekom koje su prezentirane izmjene u Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije koje su stupile na snagu 01.01.2017. godine i obrađen, kroz praktične primjere, način izrade strateškog i godišnjeg plana unutarnje revizije.
- U suradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske, a na temelju potpisanog bilateralnog sporazuma o suradnji između Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske i Ministarstva financija i trezora BiH:
 - Dvodnevni okrugli sto na temu "Implementacija sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola (PIFC)", na kojem su pored unutarnjih revizora iz institucija BiH sudjelovali i predstavnici srednje razine menadžmenta institucija BiH;

- Obuka na temu "Procjena kvaliteta rada unutarnje revizije i savjetodavna uloga unutarnje revizije" tijekom koje su nizozemski eksperti izložili način provođenja kontrole kvaliteta i pružanja savjetodavnih usluga unutarnje revizije u Kraljevini Nizozemskoj;
- Obuka organizirana nakon provedenih pilot revizija u institucijama BiH pod mentorstvom nizozemskih eksperata, u tijeku koje su izložena iskustva unutarnjih revizora institucija BiH, te sugestije i preporuke nizozemskih eksperata u svrhu unaprjeđenja kvaliteta rada unutarnje revizije;
- Praktičnu obuku za 17 unutarnjih revizora u institucijama BiH koji su u prethodnoj godini odslušali teorijsku obuku i položili pismeni ispit za stjecanje Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH. Praktične obuke unutarnjih revizora provedene su pod nadzorom mentora imenovanih od strane SHJ i u okviru dvije pilot revizije provedene pod mentorstvom nizozemskih eksperata;

U izvještajnom razdoblju je i Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju organizirao jednodnevnu konferenciju o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru BiH, na kojoj su sudjelovali unutarnji revizori iz institucija Bosne i Hercegovine, unutarnji revizori iz javnog sektora Republike Srpske i javnog sektora Federacije BiH.

U izvještajnom razdoblju obvezu kontinuirane profesionalne edukacije, kao neophodnog uvjeta za očuvanje i unaprjeđenje stečenih znanja, ispunili su svi obveznici KPE u institucijama BiH, a to su: 33⁴⁵ unutarnja revizora u 17 jedinica unutarnje revizije i 2 zaposlena u SHJ koji rade na poslovima razvoja sustava unutarnje revizije.

Napominjemo da su unutarnji revizori obvezni, sukladno standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unaprjeđivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju, kako bi efektivno obavljali svoje profesionalne obveze.

Ako unutarnji revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine, potrebne za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažiranja unutarnjih revizora obavljena stručno i da li doprinose unaprjeđenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući adekvatne preporuke i savjete u svezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

4.7. Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu dalo je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim unutarnjim revizijama u izvještajnom razdoblju. Efekti unutarnje revizije koji su obuhvaćeni konsolidiranim izvješćem, ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice unutarnje revizije u smislu unaprjeđenja poslovanja i funkcioniranja Institucija BiH. Također, efekti unutarnje revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sustava javne unutarnje financijske kontrole i unutarnje revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje unutarnja revizija pruža menadžmentu institucija.

SHJ je u prethodnoj godini provela anketu u institucijama BiH u kojima je do 31.10.2017. godine vršena unutarnja revizija, kako bi stekla uvid u zadovoljstvo korisnika usluga unutarnje revizije u institucijama BiH. Anketa se sastojala od 15 pitanja koncipiranih na način da se kroz odgovore na iste dobiju informacije o:

⁴⁵ U ovaj broj nije uključen unutarnji revizor JUR MKP BiH koji je počeo s radom 01.08.2017. godine, a uključen je unutarnji revizor JUR MFT BiH koji je radio do 11.09.2017 i ispunio obvezu KPE.

- zadovoljstvu rukovoditelja institucija ostvarenom suradnjom i radom unutarnje revizije,
- uključenosti rukovoditelja institucija u izbor tema/područja revidiranja i
- doprinosu unutarnje revizije unaprjeđenju poslovanja institucije.

Od 61 institucije kojima je dostavljen Anketni upitnik, odgovor je dostavilo ukupno 49 institucija, od kojih je 17 odgovorilo da do 31.10.2017. godine u ovim institucijama nije vršena revizija.

Nakon što su obrađeni odgovori institucija u kojima je vršena revizija, ukupno njih 32, može se zaključiti da je rukovodstvo institucija generalno zadovoljno uslugom unutarnje revizije, ostvarenom suradnjom i radom unutarnje revizije. U nastavku je dan kraći pregled odgovora institucija u svezi naprijed navedene tri grupe pitanja.

- Na pitanja vezano za profesionalnost u radu unutarnje revizije, način postupanja u slučaju sukoba interesa, svrsishodnost i korist od unutarnje revizije, konsultiranje i uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije, 90,6% institucija je potvrdno odgovorilo, što pokazuje da je rad unutarnje revizije, po navedenim pitanjima, sukladan relevantnim propisima i očekivanjima korisnika usluga unutarnje revizije.
- U pogledu uključenosti korisnika usluga unutarnje revizije u izbor područja revidiranja sadržanim u strateškim i godišnjim planovima unutarnje revizije, prezentiranju revizijskog univerzuma i izvršene procjene rizika od strane unutarnje revizije, 80,6% je dalo potvrdne odgovore, na temelju čega se može sugerirati da jedinice unutarnje revizije trebaju posvetiti veću pozornost procesu utvrđivanja prioriteta područja revidiranja kako bi se, kroz uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije, revidirale oblasti u kojima revizija može najviše doprinijeti poboljšanju procesa rukovođenja, upravljanja rizikom i unutarnjim kontrolama.
U prilog ovom govori i podatak o smanjenju prosječnog broja danih preporuka po reviziji u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, za oko dvije preporuke. U 2017. godini u prosjeku su dane 3,2 preporuke, dok je u 2016. godini dano u prosjeku po 5 preporuka. Da bi opravdala svoju osnovnu svrhu i ulogu stvarajući dodatnu vrijednost i unapređujući poslovanje institucije, što unutarnja revizija postiže dajući kvalitetne i provodive preporuke, moraju se provoditi revizije "najrizičnijih" procesa koje će u procesu planiranja biti identificirane kroz dosljednu primjenu metodologije rada UR, a koja uključuje obveznu suradnju i uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije.
- U pogledu doprinosa unutarnje revizije unaprjeđenju poslovanja institucija 81% je pozitivnih odgovora, što upućuje na zaključak da pojedini rukovoditelji institucija od unutarnje revizije očekuju adekvatnije i kvalitetnije preporuke, kako bi nakon implementacije istih došlo do poboljšanja u revidiranom području i izvršavanju pojedinačnih ciljeva institucije.

Rezultati rada unutarnje revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji danih preporuka i unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju unutarnje revizije, s druge strane. U narednom razdoblju očekuje se daljnji napredak u ovoj oblasti, kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizijskih izvješćaja i preporuka koje unutarnji revizori daju, tako i kroz daljnje uspostavljanje i jačanje sustava unutarnje revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH.

Dodatni efekti unutarnje revizije umnogome će ovisiti i od stupnja i brzine uspostavljanja preostale strukture unutarnje revizije u institucijama BiH, s jedne, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i unutarnjih revizora za daljnji napredak na razvoju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, ali i cjelokupnog koncepta PIFC-a.

Važan zadatak i izazov za SHJ i jedinice unutarnje revizije u narednom razdoblju svakako će biti i rad na uvođenju i povećanju kontrole kvaliteta rada unutarnje revizije, sukladno zahtjevima standarda unutarnje revizije i primjerima najbolje prakse.

Iz svega iznesenog u ovom izvješću, primjetno je da je u prethodnom razdoblju učinjen dodatni napredak u uspostavi i razvoju sustava unutarnje revizije, koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definira sustav unutarnje revizije i funkcionalnog uspostavljanja sustava unutarnje revizije od strane SHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, stupanj napretka u ovoj oblasti, od strane institucija BiH, mogao bi i morao bi biti na znatno višoj razini, čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sustava javne unutarnje financijske kontrole europskim vrijednostima.

5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju

5.1. Osnovi Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina

U prosincu 2016. godine donesena je na razini institucija BiH, Strategija razvoja javnih unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018 (Strategija). Strategija predstavlja opredjeljenje institucija BiH za daljnji razvoj sustava PIFC-a, unutarnje revizije i unutarnjih financijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH. Pomenuta integracija trebala bi rezultirati vidljivim doprinosom ovih sustava u osiguranju odgovornosti rukovoditelja institucija, te postizanju veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju proračunskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od postojećeg stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Europske komisije, Strategija određuje ciljeve i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne unutarnje financijske kontrole približiti standardima i praksi Europske unije.

Strategija predviđa fazni pristup razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, ovisno od stanja i potreba razvoja u proračunskom sustavu. U prvoj fazi naglasak se stavlja na jačanje kontrola zakonitosti i pravilnosti za što postoji evidentna potreba zbog još prisutnih nedostataka u planiranju i izvršavanju proračuna, računovodstvu, javnim nabavama, što su ujedno i ključna područja za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. U drugoj fazi naglasak se stavlja na stvaranje preduvjeta za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate. Navedeno uključuje razvoj srednjoročnog planiranja i povezivanja srednjoročnog planiranja s proračunskim ciklusom kroz razvoj programskog planiranja. Programi u funkciji povezivanja srednjoročnih ciljeva i proračunskih sredstava stvorit će podlogu ne samo za praćenje zakonitosti i pravilnosti, već i za ocjenu ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u trošenju proračunskih sredstava.

U pogledu unutarnje revizije, Strategija definira da bi u narednom razdoblju razvoj unutarnje revizije trebao biti usmjeren na realizaciju sljedećih ciljeva:

- a) Unaprjeđenje regulative i metodologije rada unutarnje revizije,
- b) Jačanje kapaciteta unutarnje revizije,
- c) Povećanje učinka i kvaliteta rada unutarnje revizije.

Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom izravno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Europsku uniju. Kvalitetni sustavi unutarnjih kontrola ujedno su presudan čimbenik za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Europske unije. Implementacija Strategije treba unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Europske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost u trošenju javnih sredstava.

5.2. Realizacija Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina

Akcijski plan je sastavni dio Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine, a isti sadrži ciljeve i mjere za njihovu realizaciju, vremensko razdoblje u kojem se očekuje realizacija, nositelje aktivnosti, pokazatelje uspješnosti i izvore financiranja utvrđenih mjera i aktivnosti.

Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcijskih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcijskog plana izvodi se iz Akcijskog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera.

Sukladno navedenoj obvezi, SHJ je pripremila operativne godišnje akcijske planove za 2017. godinu i 2018. godinu u kojima su precizno definirane aktivnosti i vremensko razdoblje njihovog izvršenja vezano za realizaciju utvrđenih ciljeva daljnjeg razvoja upravljanja javnim financijama.

Strategijom je definirano i da će SHJ izvješćivati Vijeće ministara BiH, u okviru redovnog Godišnjeg konsolidiranog izvješća o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH i Konsolidiranog izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, o napretku ostvarenom u oblastima unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole.

U izvještajnom razdoblju SHJ je u oblasti unutarnje revizije, sukladno utvrđenim ciljevima u Strategiji, realizirala sljedeće:

a) Unaprjeđenje regulative i metodologije rada unutarnje revizije;

Tijekom 2017. godine SHJ je objavila Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 56/17), kojom se dodatno uređuje oblast obveznog stručnog usavršavanja unutarnjih revizora. Također, u 2017. godini SHJ je objavila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 69/17) radi usklađivanja postojeće Odluke s važećim propisima. U prosincu 2017. godine SHJ je, na temelju Odluke KO SJH broj: KO-12/17 od 06.12.2017, pripremila i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

b) Jačanje kapaciteta unutarnje revizije;

Tijekom 2017. godine SHJ je zaprimila zahtjeve od četiri institucije za davanje suglasnosti na pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, na koje je u predviđenom roku dala suglasnost. Također, u izvještajnom razdoblju SHJ je dala, na temelju dostavljenih zahtjeva od strane institucija BiH, četiri suglasnosti na imenovanje rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

U okviru certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je vršila nadzor nad provođenjem praktičnih obuka 17 unutarnjih revizora institucija BiH, koje su provedene kao pilot revizije u Ministarstvu obrane BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Upravi za neizravno oporezivanje BiH.

Sukladno propisima o obveznom stručnom usavršavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je organizirala četiri obuke, od kojih su tri organizirane u suradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske, a jednu dvodnevnu obuku je organizirala samostalno. Na temelju dostavljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije, SHJ je dala 174 mišljenja o priznavanju obuka koje organiziraju drugi pružatelji usluga kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Također, u 2017. godini je i KO SJH organizirao, u svrhu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora, Konferenciju o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru BiH, na kojoj su sudjelovali unutarnji revizori sa sve tri razine vlasti u BiH.

U izvještajnom razdoblju SHJ je obradila, sukladno Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, 43 zahtjeva za verifikaciju certifikata unutarnjeg revizora stečenih kod strukovnih udruženja ili entitetskih SHJ.

c) Povećanje učinka i kvaliteta rada unutarnje revizije;

U izvještajnom razdoblju održan je sastanak rukovodstva SHJ MFT BiH i Ureda za reviziju Institucija BiH na kojem je razmatrano unaprjeđenje suradnje i moduli suradnje jedinica UR, SHJ i Ureda za reviziju institucija BiH (korištenje dokumentacije, obuke i sl).

6. Zaključci Vijeća ministara BiH

6.1. Realizacija Zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2016. godinu, na svojoj 98. sjednici održanoj 12.04.2017. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- **Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica da nastavi razvijati sustav unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pružati potporu institucijama koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;**
- **Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i unutarnji revizori da pripreme godišnji plan obuke unutarnjih revizora, te da u koordinaciji sa Središnjom harmonizacijskom jedinicom provedu planove kontinuirane profesionalne edukacije, kako bi, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji Institucija BiH, Standardima unutarnje revizije i drugim relevantnim propisima, unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju;**
- **Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine u kojima su uspostavljene jedinice unutarnje revizije da, sukladno relevantnim propisima, planiraju neophodna sredstva za obuke unutarnjih revizora u svojim proračunima, te da sukladno odobrenim planovima obuka i odobrenim proračunskim sredstvima za ove namjene, unutarnjim revizorima omoguće pohađanje obuka;**
- **Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji Institucija Bosne i Hercegovine da, sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).**

U svezi s usvojenim zaključcima Vijeća ministara BiH, SHJ je, sukladno svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s aktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. To se, prije svega, ogleda u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, edukaciji unutarnjih revizora, ali i u praćenje aktivnosti unutarnje revizije i Institucija BiH.

SHJ je o navedenim zaključcima Vijeća ministara BiH upoznala sve institucije BiH i jedinice unutarnje revizije i sukladno svojim nadležnostima pružala adekvatnu podršku za realizaciju istih.

Značajni dokumenti iz oblasti unutarnje revizije, koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara su: Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17), Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) i Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15).

Primjena i provođenje ovih propisa aktuelno je i u ovom izvještajnom razdoblju. U svezi s tim potrebno je navesti podatak da je SHJ zaprimila 17 zahtjeva za usuglašavanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika detaljno su razmotreni, u smislu njihove usuglašenosti s važećim propisima kojima je regulirana ova oblast. Nakon što su pravilnici usuglašeni s navedenim propisima, SHJ je, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dala svoju suglasnost čime su osigurani uvjeti za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju.

SHJ je kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije obaviještena da su sve jedinice unutarnje revizije i Institucije BiH u kojim su uspostavljene ove jedinice ispoštovale zaključke Vijeća ministara BiH vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora. Sve jedinice unutarnje revizije pripremile su godišnje planove obuka unutarnjih revizora. Institucije, u kojima su uspostavljene ove jedinice, planirale su neophodna sredstva za obuke unutarnjih revizora u svojim proračunima. Realizacijom navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH, unutarnjim revizorima u institucijama BiH omogućeno je da, sukladno Zakonu, standardima unutarnje revizije i drugim relevantnim propisima, unapređuju svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju u institucijama BiH.

Također, jedinice unutarnje revizije su u svojim godišnjim izvješćima informirale SHJ da se, sukladno zaključku Vijeća ministara BiH kojim su rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji institucija BiH obavezni da u skladu Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije, poštuju propisane procedure.

Ovdje je potrebno napomenuti da je unutarnja revizija koja egzistira u Ministarstvu vanjskih poslova BiH, uspostavljena kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove unutarnje revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovim izvješćem tretiran je samo organizacijski dio koji se bavi unutarnjom revizijom. Ministarstvo vanjskih poslova BiH uradilo je novi Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u koji je ugrađena jedinica unutarnje revizije s nadležnostima, organizacijom, radnim mjestima i opisom poslova koji su u potpunosti usklađeni s propisima o unutarnjoj reviziji.

Na kraju možemo zaključiti da aktivnosti na uspostavljanju jedinica unutarnje revizije i njihovog kadrovskog popunjavanja uveliko ovise od stava i aktivnosti Vijeća ministara BiH i menadžmenta institucija, njihovih planova i proračuna, kao i od odobrenog plana zapošljavanja.

6.2. Prijedlog Zaključaka Vijeća ministara BiH

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno odredbama čl. 24. i 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremila je Godišnje konsolidirano Izvješće unutarnje revizije, te predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nakon razmatranja Izvješća, donese sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da nastavi razvijati sustav unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pružati potporu institucijama koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
2. Zadužuju se Institucije u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, zajedno s Ministarstvom financija i trezora Bosne i Hercegovine, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora, kako bi se ispoštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
3. Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji institucija Bosne i Hercegovine da, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).
4. Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebice vezano za obveznu izradu strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica unutarnje revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidiranih strateških i godišnjih planova rada jedinica unutarnje revizije koje pružaju usluge unutarnje revizije u više institucija;
5. Zadužuju se rukovoditelji institucija da u suradnji s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima prate primjenu preporuka danih u ranijim izvješćima unutarnje revizije, radi utvrđivanja da li su poduzete korektivne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
6. Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Broj: 02-1-16-7-42-21/18
Sarajevo, 28.03.2018. godine

RAVNATELJ

Ranko Šakota